

J/16653.

**A Magyar Nemzeti Bank
felügyelő bizottsága tagjainak közös beszámolója
az Országgyűlésnek
a felügyelő bizottság éves munkájáról**

A Magyar Nemzeti Bankról szóló
2001. évi LVIII. törvény 52/D. §-ának rendelkezése alapján

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Bevezető</i>	5
<i>Összefoglaló a felügyelő bizottság megállapításairól</i>	7
<i>A. rész A Magyar Nemzeti Bank felügyelő bizottságának működése</i>	11
1. fejezet A felügyelő bizottság megalakulása, személyi összetétele, megbízatásának időtartama	13
2. fejezet A felügyelő bizottság jogállása, hatásköre, fő feladatai	14
3. fejezet A felügyelő bizottság ügyrendje	16
4. fejezet A felügyelő bizottság üléskezési és döntéshozatali rendje	17
5. fejezet A felügyelő bizottság kapcsolatrendszere	20
6. fejezet A felügyelő bizottság működését elősegítő személyi és technikai feltételek, a felügyelő bizottság titkársága	23
7. fejezet A folyamatos tulajdonosi ellenőrzés megvalósulása a felügyelő bizottság munkájában	25
8. fejezet A belső ellenőrzés irányítása, mint a felügyelő bizottság törvényen alapuló másik feladata	26
9. fejezet Az Ellenőrzési főosztály belső ellenőrzési tevékenysége	29
<i>B. rész Az MNB gazdálkodásának fő jellemzői, a felügyelő bizottság működése során szerzett tapasztalatok</i>	33
1. fejezet Az MNB 2004. évi mérlege és eredménykimutatása	35
2. fejezet Az MNB belső gazdálkodásának működési keretei	36
3. fejezet Az MNB működési költségeinek és ráfordításainak alakulása	40
4. fejezet Az emberierőforrás-gazdálkodás helyzete	42
5. fejezet A beruházások alakulása	44
6. fejezet A Logisztikai Központ beruházás megvalósításának helyzete	46
7. fejezet A Magyar Nemzeti Bank peres ügyei	48
8. fejezet Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok helyzete	49
9. fejezet Az MNB 2005. évi pénzügyi terve	56
10. fejezet A belső szabályozás helyzete az MNB-ben	58
11. fejezet Az MNB közcélokat szolgáló támogatási politikája	59
12. fejezet Az MNB-törvény módosítása miatti alkotmánybírósági beadvánnyal kapcsolatos MNB-kommunikáció	60
1. sz. melléklet A Magyar Nemzeti Bank felügyelő bizottságának ügyrendje	63
2. sz. melléklet A felügyelő bizottság munkaterve 2004. június – 2005. május	69
3. sz. melléklet A beszámolási időszak alatt megtartott felügyelő bizottsági ülések időpontjai, valamint a megtárgyalt napirendi pontok	71

4. sz. melléklet	A felügyelő bizottság munkaterve 2005. június – 2006. június _____	73
5. sz. melléklet	A beszámolási időszakban végzett belső ellenőrzési vizsgálatok témái _____	75
6/a. sz. melléklet	A Magyar Nemzeti Bank 2005. évi működési költségeinek pénzügyi terve _____	77
6/b. sz. melléklet	A Magyar Nemzeti Bank 2005. évi beruházásainak pénzügyi terve _____	79
7. sz. melléklet	Válaszlevél a pénzügyminiszternek _____	81

Bevezető

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: MNB-törvény) 2002. július 27-i módosítása során beiktatott 52/D. § alapján a felügyelő bizottsági tag (fb-tag) az őt megválasztó Országgyűlésnek, illetőleg az őt megbízó pénzügyminiszternek tájékoztatási kötelezettséggel tartozik, a tájékoztatás részleteire nézve azonban sem törvény, sem más jogszabály nem tartalmaz további előírásokat.

A felügyelő bizottság (fb) jelenleg hatályos ügyrendje – a korábbi gyakorlatot is követve – a tájékoztatási kötelezettségre vonatkozóan kimondja: „Az fb tagjai – az MNB-törvényben előírt kötelezettségnek megfelelően – évente saját tevékenységükről közös beszámolót készítenek, és azt megküldik az Országgyűlésnek, illetőleg a pénzügyminiszternek. Ezentúl is az fb-tag – igény szerint – tájékoztatási kötelezettséggel tartozik az őt megválasztó Országgyűlésnek, illetőleg az őt megbízó pénzügyminiszternek.”

A felügyelő bizottság tagjainak ez a közös beszámolója az előző évi beszámoló lezárásától (2004 júniusától) a jelen beszámoló elfogadásáig (2005 júniusáig) terjedő időszakot öleli fel.

Összefoglaló a felügyelő bizottság megállapításairól

A felügyelő bizottság 2004 júniusától – 2005 júniusáig (a jelen beszámoló elfogadásáig) terjedő időszakban szerzett lényegesebb tapasztalatai, megállapításai az alábbiakban összegezhetők:

1. A felügyelő bizottság az érvényes jogszabályokon alapuló kötelezettségének eleget téve megvizsgálta a Magyar Nemzeti Bank 2004. évi beszámolójának, illetve eredménykimutatásának az fb hatáskörébe tartozó részeit, s a jelentésben foglaltak figyelembevételével az MNB 2005. évi rendes Közgyűlésének elfogadásra ajánlotta azokat.

2004-ben a banküzem működési költségei 6,5%-kal (825 millió forinttal) meghaladták az előző évi működésiköltség-szintet, azaz reálértékben stagnáltak. A költségfelhasználás az igazgatóság által 2004-re jóváhagyott előiránnyal összehasonlítva 1 349 millió forinttal kevesebb lett. Ez egyrészt (a közbeszerzési szabályok miatt valamelyest magyarázható) túltervezést mutat, másrészt pedig azt jelzi, hogy az MNB annyiban eleget tett a tulajdonos költségtakarékosságra való felhívásának, hogy nem merítette ki teljes egészében a 2003. évinél több mint 17%-kal nagyobbra tervezett költség-keretet.

A személyi jellegű költségek a 2003. évi tényszámhoz képest 4,5%-kal (379 millió forinttal) növekedtek, ami a 2004-ben végrehajtott 7,2%-os átlagos bérfejlesztésnek, az átlaglétszám 1,3%-os csökkenésének, valamint a munkaviszony-megszüntetésekkel járó költségek jelentős mérséklődésének együttes hatásaként következett be.

A szervezeti struktúra 2004-ben nem változott jelentősen, csupán néhány területet érintő kisebb módosításra került sor. Az MNB a létszámigényét nagyobb hányadban oldotta meg belső áthelyezésekkel, mint az előző évben, ugyanis a meghirdetett álláshelyek 36%-át töltötték be belső pályázókkal.

Az ÁSZ és az fb ajánlását realizálva az MNB igazgatósága a vezetői fix és teljesítménybónusz arányát 50-50%-ra módosította, valamint a teljesítmények szerinti differenciálás elősegítése érdekében az átfogó értékelési kategóriák meghatározására a korábbi 5 helyett 7 fokozatú skálát vezetett be.

A beruházások tényleges összege 18%-kal lett kevesebb a tervezettnél, ami részint a határidők átütemezése miatti áthúzóadások, részint pedig a pályázattal rendszer révén a tervhez képest elért megtakarítások következménye.

2. 2004-ben 251 millió forint felhasználásával lezárult a több éven keresztül tartó Logisztikai Központ beruházás – tágabb értelemben vett – előkészítő szakasza, elkészültek a létesítmény és a bankbiztonsági technológia kiviteli tervei, kiírták a fővállalkozói, valamint az értéktári technológiai tendereket. 2005 májusáig az

említett tenderek – az értéktári technológia beszállítására vonatkozó kivételével – sikeresen lezárultak, így rövidesen megkezdődhet a kivitelezés.

3. A felügyelő bizottság a belső szabályozás helyzetének áttekintésekor megállapította, hogy az EU-tagságból, valamint a közbeszerzési törvény alkalmazásából következő SZMSZ és más belsőszabály-módosítások megtörténtek.

Az fb az MNB közbeszerzési tevékenységének kezdeti tapasztalatairól történő tájékozódás során – elsősorban a belső ellenőrzés megállapításaira támaszkodva – úgy értékelte, hogy a közbeszerzési tevékenység a törvényi feltételekhez igazodva folyik, törvénysértés nem történt, a belső vizsgálat megállapításai inkább csak a belső szabályok finomítására, és a pontosabb végrehajtásra irányultak. Ugyanakkor a felvetések nyomán számos korrekció szükséges, amelyek végrehajtása a beszámoló lezárását követő időszakban várható.

4. Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok helyzetével foglalkozva a felügyelő bizottság úgy ítélte meg, hogy a Pénzjegynyomda Rt. jövőjével kapcsolatban részben enyhült az a bizonytalansági állapot, amelyre az előző évi jelentéseiben felhívta a figyelmet. Azóta az MNB véleménye a társaság jövőjére vonatkozóan – az euró bevezetésének 2010-re tolódására tekintettel – megváltozott. Az igazgatóság álláspontja szerint a nyomdának a forintbankjegyek gyártásának befejezéséig az MNB tulajdonában kell maradnia, mivel a jegybank számára az a fontos, hogy a forintbankjegy – az euró magyarországi bevezetéséig – megfelelő mennyiségben és minőségben rendelkezésre álljon. A döntést az is motiválta, hogy a forintbankjegy-igény a korábbi előrejelzéshez képest lényegesen magasabb mértékben volt prognosztizálható. Ugyanakkor az igazgatóság felkérte a társaságot, hogy dolgozzon ki olyan középtávú stratégiát, amely magában foglalja az egyéb tevékenységek, például a különböző okmányok nyereséges gyártásának esetleges fejlesztését is.

Az fb véleménye szerint is racionális megoldásnak tűnik, ha a Pénzjegynyomda Rt. egyelőre az MNB tulajdonában marad, és folytatja tevékenységét, de a fő probléma ezzel még nincs megoldva, a döntés későbbre tolódásával a kivezető út továbbra is kérdéses. Az fb különösen a Diósgyőri Papírgyár jövőjét látja problematikusnak, mert félő, hogy komoly vagyonszétválás is bekövetkezhet, ha kellő időben nem születik döntés. Ezért az fb indokoltnak tartja, hogy az illetékes szervezetek 2006-2007-ben ismét tekintsék át a helyzetet, és hozzanak döntést a nyomda jövőjét illetően.

Az fb az MNB tulajdonosi érdekeltségei helyzetének, valamint a peres ügyeket ismertető beszámoló áttekintése kapcsán nem valószínűsített olyan kockázatot, amely céltartalékképzést igényelt volna.

5. Az MNB bizonyos humanitárius, karitatív, illetve a tevékenységével összefüggésbe hozható egyes célokra különböző személyeknek és szervezeteknek évek óta támogatást nyújt. A támogatásokra – igazgatósági döntés alapján – 2004-ben 48,5 millió forintot fizettek ki, és 2005-re is 50 millió forint keretet hagytak jóvá.

Az fb egyes támogatások indokoltságát, valamint az egyszemélyi (elnöki) döntési hatáskör célszerűségét megkérdőjelezte, és azt ajánlotta az igazgatóságnak, hogy tekintse át az eddigi gyakorlatot, mérlegelve a támogatási rendszer továbbfejlesztését is.

Az MNB erre reagálva átalakította a támogatások döntési mechanizmusát, egy 3 tagú bizottságra bízva a támogatások odaítélését. Az igazgatóság áttekintette a korábbi – részben MNB alapítású – alapítványok helyzetét is, és döntött az azokból való kilépésről.

6. A pénzügyminiszter 2005. február elején levelet intézett az MNB felügyelő bizottságához, amelyben javaslatot tett az MNB függetlenségével össze nem férhető tevékenység esetleges folytatásának vizsgálatára amiatt, hogy egyes média hírek szerint az MNB technikai segítséget nyújtott két parlamenti képviselő MNB-törvény módosítását kifogásoló alkotmánybírósági beadványának elkészítéséhez.

Az fb az ügyel összefüggésbe hozható országgyűlési bizottsági és plenáris ülésekről készült jegyzőkönyv-részletek, az MNB közlemények, valamint az ügyel kapcsolatban megjelent, illetőleg elhangzott sajtó- és média-hírek, továbbá az MNB elnökének írásos tájékoztatója, és az fb ülésén feltett kérdésekre adott válaszai alapján – egyhangúlag – a következő álláspontot alakította ki:

Az MNB az alkotmánybírósági beadvány elkészítéséhez nyújtott ún. technikai segítséggel az „MNB függetlenségével, illetve törvényben meghatározott feladataival össze nem férő tevékenységet” nem folytatott, ugyanis a rendelkezésünkre álló információk alapján nem állapítható meg, hogy az MNB részt vett volna az alkotmánybírósági beadvány érdemi kidolgozásában. Az érdemi segítségnyújtás ténye még akkor sem állapítható meg, ha az MNB elnökének kritikai véleményét, valamint a jegybank nyilvános szakmai anyagait az előkészítés során nagy valószínűséggel felhasználták.

Ugyanakkor megállapítható, hogy félreértésre adhatott alapot az, hogy az MNB elnöke, illetőleg szóvivője „technikai segítségnyújtásnak” minősítette a jegybank-törvény utolsó módosításával kapcsolatos, az MNB-nek a jegybank honlapjáról mindenki által megismerhető szakmai álláspontját, a jogszabályok ütközését és az EKB véleményét tartalmazó dokumentumok ismertetését, valamint átadását.

Az fb javasolta, hogy egy belső utasításban szabályozásra kerüljön az a kérdés, hogy az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló törvényben megfogalmazott, a képviselői tisztség ellátásának támogatására vonatkozó kötelezettségnek az MNB mennyiben és hogyan köteles eleget tenni.

7. Az fb az MNB-törvény előírásaival és a gazdasági társaságokra jellemző gyakorlattal összhangban, a hatáskörébe tartozó feladatok tekintetében végezte a belső ellenőrzés irányítását. Az ellenőrzési részleg a beszámolási időszakban 45 vizsgálatot végzett, problémákat elsősorban a számítástechnika területén tárt fel.

A felügyelő bizottság úgy ítéli meg, hogy az MNB belső ellenőrzöttsége megfelelő, az ellenőrzési részleg jól működik, az fb igényeit kielégítette, jelentéseit határidőre elkészítette, az utóvizsgálatokat rendre elvégezte.

8. A felügyelő bizottság és az MNB igazgatóságának együttműködése korrekt volt, és a beszámolási időszakban komolyabb véleménykülönbség nem alakult ki. A belső ellenőrzés irányítása az MNB-törvény előírásainak megfelelően a megosztott hatáskörök szerint történt. Az igazgatóság a hatáskörébe tartozó belső ellenőrzési vizsgálati jelentések tárgyalása során – a törvényi előírásnak megfelelően – két esetben döntött az fb hatáskörébe tartozó megállapításokra vonatkozóan az fb tájékoztatásáról.

Az fb és az igazgatóság jelen beszámoló véglegesítése előtt együttes informális ülést is tartott, amelyen áttekintették az MNB gazdálkodásával, a belső ellenőrzés irányításával kapcsolatos tapasztalataikat.

9. Az Állami Számvevőszékkel az együttműködés tárgyyszerű és korrekt volt. Az Állami Számvevőszék – az MNB-ben folytatott ellenőrzés keretében – megvizsgálta a felügyelő bizottság munkatervét és módosított ügyrendjét, és arra vonatkozóan kritikai észrevételt nem tett.

A. rész

A Magyar Nemzeti Bank felügyelő bizottságának működése

1. fejezet

A felügyelő bizottság megalakulása, személyi összetétele, megbízatásának időtartama

Az MNB-törvény 52/A. §-ának (4) bekezdése szerint a felügyelő bizottság tagjai:

- a) az Országgyűlés által választott elnöke,
- b) az Országgyűlés által választott további három tag,
- c) a pénzügyminiszter képviselője,
- d) a pénzügyminiszter által megbízott szakértő.

A választás és a megbízatás alapján a felügyelő bizottság személyi összetétele a következő:

Elnök: Akar László.

Tagok: Baranyay László,
dr. Kajdi József,
dr. Várhegyi Éva,
dr. Várfalvi István mint a pénzügyminiszter képviselője,
dr. Urbán László mint a pénzügyminiszter által megbízott szakértő.

A felügyelő bizottság első (alakuló) ülését 2002. november 19-én tartotta. A felügyelő bizottság tagjai az MNB-törvényben előírt ún. összeférhetlenségi és vagyonyilakozat-tételi kötelezettségüknek a jogszabályoknak megfelelően eleget tettek.

Az MNB-törvény 52/B. §-a értelmében a felügyelő bizottság tagjainak megbízatása az Országgyűlés megbízatásának időtartamára szól. A felügyelő bizottság működése addig tart, amíg az újonnan megalakult Országgyűlés az alakuló üléstől számított 3 hónapon belül az új felügyelő bizottsági tagokat megválasztja. Amennyiben az újonnan megalakult Országgyűlés az említett határidő leteltéig az új felügyelő bizottsági tagokat nem választja meg, az fb működése mindaddig tart, amíg az újonnan megalakult Országgyűlés a felügyelő bizottság új tagjairól nem dönt. (Ha a felügyelő bizottság tagjának megbízatása bármely okból annak az időtartamnak az eltelte előtt megszűnik, amelyre a megbízatás szólt, a tag helyébe az Országgyűlés arra az időtartamra választja, illetve a pénzügyminiszter arra az időtartamra bízza meg az új személyt, amely időtartamot a megszűnt tagságot betöltő személy nem töltött ki.)

2. fejezet

A felügyelő bizottság jogállása, hatásköre, fő feladatai

A felügyelő bizottság működésére (jogállására, hatáskörére, feladataira) alapvetően az MNB-törvényben és a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvényben foglaltak az irányadók. (Az MNB-törvény 70. §-a értelmében ugyanis a gazdasági társaságokról szóló törvény rendelkezéseit – figyelemmel az MNB-törvényben meghatározott eltérésekre – alkalmazni kell az MNB felügyelő bizottságára is.)

A felügyelő bizottság MNB-törvényben meghatározott fő feladata az MNB mint részvénytársaság működésének folyamatos tulajdonosi ellenőrzése, hatásköre azonban nem terjed ki a Magyar Nemzeti Banknak az MNB-törvény 4. § (1)-(7) bekezdéseiben meghatározott alapvető feladataira, illetve azoknak az MNB-eredményre gyakorolt hatására. A felügyelő bizottság tehát nem vizsgálja:

- a) a monetáris politika meghatározását és megvalósítását,
- b) a bankjegy- és érmekibocsátást,
- c) a hivatalos deviza- és aranytartalék képzését és kezelését,
- d) a devizatartalék kezelésével és az árfolyampolitika végrehajtásával kapcsolatban végzett devizaműveleteket,
- e) a belföldi fizetési és elszámolási rendszerek kialakítását és szabályozását, vala-mint azok biztonságos és hatékony működésének támogatását,
- f) a statisztikai adatok gyűjtését és közzétételét,
- g) a pénzügyi rendszer stabilitásának támogatását, valamint a pénzügyi rendszer prudenciális felügyeletére vonatkozó politikát és azok megvalósulását.

A felügyelő bizottság haladéktalanul köteles értesíteni az igazgatóságot, ha ellenőrzési tevékenysége során jogellenességet, illetőleg alapszabályba vagy közgyűlési határozatba ütköző tény, mulasztást vagy visszaélést észlel. Ilyen esetekben a felügyelő bizottság jogosult a közgyűlés összehívását kezdeményezni, illetve – ha szükséges – annak összehívásáról maga intézkedik, és egyben javaslatot tesz a Közgyűlés napirendjére.

A felügyelő bizottság megvizsgálja az MNB – a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény és az annak végrehajtásáról kiadott, a Magyar Nemzeti Bank éves beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségeinek sajátosságairól szóló 221/2000. (XII. 19.) kormányrendelet szerinti – éves beszámolóját, illetve eredmény-kimutatását, mert az MNB közgyűlése arról csak a felügyelő bizottság írásos jelentésének birtokában határozhat.

A felügyelő bizottság köteles megvizsgálni a Magyar Nemzeti Bank közgyűlésének napirendjén szereplő valamennyi lényeges üzletpolitikai jelentést is, valamint minden olyan előterjesztést, amely az MNB közgyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyre vonatkozik.

Az MNB-törvénynek a 2003. évi CXV. törvénnyel történt december 20-i módosítása kimondta, hogy az fb a szóban forgó közgyűlési jelentését a már említett hatásköri korlátozásoknak megfelelően készíti el.

E módosítással egyértelműbbé vált továbbá a belső ellenőrzés (az Ellenőrzési főosztály) irányításának megosztása a felügyelő bizottság és az igazgatóság között. A módosítás szerint a belső ellenőrzés szervezete, az MNB törvényben foglalt korlátozással, a felügyelő bizottság, illetőleg az fb hatáskörébe nem tartozó feladatok tekintetében az igazgatóság irányítása alá tartozik.

Az Ellenőrzési főosztály vezetőjének kinevezése, illetőleg felmentése csak a felügyelő bizottság egyetértésével történhet. Az fb az irányítási, szakmai felügyeleti jogával élve jóváhagyja a belső ellenőrzési munkatervet, illetve az fb ülés napirendjére tűzi, megtárgyalja és elfogadja az igazgatósággal egyeztetett, az Ellenőrzési főosztály vizsgálati tevékenységének tapasztalatairól szóló beszámolókat, továbbá szükség esetén konkrét vizsgálatokat is elrendel. (Az MNB elnöke is kezdeményezhet ún. rendkívüli vizsgálatot, amivel az fb elnöke kiegészíti az Ellenőrzési főosztály munkatervét, és erről a soron következő fb-ülésein tájékoztatja a felügyelő bizottságot.)

Az igazgatóság a belső ellenőrzést irányító jogkörénél fogva szintén megtárgyalja a belső ellenőrzés munkatervét, valamint az ellenőrzési tapasztalatokat, és ha olyan vizsgálati megállapításról szerez tudomást, amely az fb hatáskörébe tartozik, akkor tájékoztatást ad arról a felügyelő bizottságnak.

A felügyelő bizottság tagjai saját tevékenységükről évente közös beszámolót készítenek, és azt megküldik az Országgyűlésnek, illetve a pénzügyminiszternek.

3. fejezet

A felügyelő bizottság ügyrendje

A felügyelő bizottság az első ügyrendjét a 2002. december 3-ai ülésén egyhangú szavazással állapította meg, amit a részvénytulajdonost képviselő pénzügyminiszter a 2003. január 8-án kelt, 1/2003. sz. részvényesi határozattal hagyott jóvá. Ezt az ügyrendet az fb az azóta történt MNB-törvény módosítások hatályba lépését követően, a rá vonatkozó törvényi rendelkezéseknek megfelelően rendre módosította, amelyet a pénzügyminiszter részvényesi határozataival jóváhagyott. Az fb a módosított ügyrendjét minden alkalommal megküldte az Országgyűlés, valamint az Állami Számvevőszék elnökeinek és az MNB könyvvizsgálójának.

Az fb a jelenleg hatályos ügyrendjét (1. sz. melléklet) – az MNB törvény fb-re vonatkozó előírásainak megfelelően – a 2004. január 27-i ülésén fogadta el, amelyet a pénzügyminiszter az 1/2004. sz. részvényesi határozatával 2004. február 10-én hagyott jóvá.

Az ügyrendnek legutóbbi módosítására többek között azért volt szükség, mert a törvény pontosította az MNB alapvető feladatait, s az fb ellenőrzési kötelezettségeit. Az MNB-törvény módosítása feloldotta továbbá a jegybanktörvény és a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény (Gt.) 32. § (3) bekezdése közötti ellentmondást, mivel kimondta, hogy az fb az MNB mérlegbeszámolójáról és eredménykimutatásáról a közgyűlés számára írt jelentését a korlátozásoknak megfelelően készíti el. A törvény az MNB belső ellenőrzési tevékenységével, illetőleg belső ellenőrzési szervezetének irányításával kapcsolatosan is tartalmazott módosításokat. Az új szabályozás egyértelműbbé tette, hogy az MNB belső ellenőrzési szervezete milyen feladatok tekintetében tartozik az fb, illetőleg milyenek esetében az igazgatóság irányítása alá.

4. fejezet

A felügyelő bizottság ülésezési és döntéshozatali rendje

A felügyelő bizottság a hatályos jogszabályok értelmében testületként jár el, döntéseit kizárólag felügyelő bizottsági ülésen hozza. Felügyelő bizottsági ülés megtartása nélkül az fb határozathozatalra nem jogosult. A tagok személyesen kötelesek eljárni, képviseletnek nincs helye.

A felügyelő bizottság éves munkaterv alapján működik, amely a jelenlegi gya-korlatban az MNB éves rendes közgyűlései közötti időszakokra (júniustól-májusig) vonatkozik. A felügyelő bizottság a beszámolási időszakban a 2. sz. melléklet szerinti munkaterv alapján végezte munkáját. (A felügyelő bizottsági ülések időpontjai és az üléseken megtárgyalt témák felsorolása a 3. sz. mellékletben található.)

A felügyelő bizottság 2005. május 24-i ülésén elfogadta a 2005. júniustól – 2006. júniusig tartó időszakra vonatkozó munkatervét, amelyet a 4. sz. melléklet tartalmaz.

A felügyelő bizottság működésének szervezése az fb elnökének feladata. Az fb elnöke, vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt felügyelő bizottsági tag:

- a) az fb jóváhagyott munkatervére támaszkodva meghatározza az ülés előzetes napirendjét, felügyeli a napirendre kerülő anyagok összeállítását;
- b) összehívja és vezeti az fb üléseit;
- c) kijelöli a jegyzőkönyv vezetőjét és hitelesítőjét;
- d) elrendeli a szavazást, és megállapítja annak eredményét;
- e) két ülés között biztosítja az fb kapcsolatát az MNB elnökével, vezetőivel, valamint a könyvvizsgálóval, és erről utólagosan tájékoztatja az fb-t;
- f) meghívás esetén tanácskozási joggal részt vesz az igazgatóság ülésén;
- g) az éves rendes közgyűléseken – az fb hatáskörébe tartozó kérdéseket illetően – ismerteti az fb-nek a mérlegről, az eredménykimutatásról és az MNB rendeltetésszerű működését érintő fontosabb jelentésekről kialakított testületi állásfoglalását; rendkívüli esetben – az fb felhatalmazása alapján – összehívja a Közgyűlést;
- h) az fb felhatalmazása alapján és nevében kapcsolatot tart az fb-tagokat megválasztó Országgyűléssel, illetőleg annak illetékes bizottságaival, valamint a pénzügyminiszterrel és az Állami Számvevőszék vezetőivel;
- i) gondoskodik a számviteli törvény szerinti beszámoló elfogadásához szükséges közgyűlési jelentés, illetőleg az MNB-törvény szerinti tájékoztatási kötelezettségnek eleget tevő országgyűlési jelentés kiadásáról.

A felügyelő bizottság szükség szerinti gyakorisággal, de általában havonta ülésezik. Az ülések összehívását az ok és cél megjelölésével az fb bármely tagja is kérheti az elnöktől, aki a kérelem kézhezvételétől számított 8 napon belül köteles intézkedni az fb-

ülés (30 napon belüli időpontra történő) összehívásáról. Ha az elnök a kérelemnek nem tesz eleget, a tag maga jogosult az ülés összehívására.

Az fb üléseinek állandó meghívottjai:

- az MNB elnöke,
- a könyvvizsgáló,
- az MNB elnöke által a felügyelő bizottsággal való kapcsolattartásra kijelölt személy (felügyelő bizottsági koordinátor),
- a belső ellenőrzés vezetője,
- az Állami Számvevőszék képviselője.

Az fb elnöke az egyes napirendek tárgyalásához további személyeket is meghívhat.

A felügyelő bizottság az ülés megkezdésekor dönt a végleges napirend meghatározásáról. Az előzetes napirendi javaslatban nem szereplő kérdés csak akkor vehető fel napirendre, ha ahhoz az fb valamennyi tagja hozzájárul, illetőleg ha csak tájékoztató jellegű, döntést nem igénylő témáról van szó.

A felügyelő bizottság akkor határozatképes, ha tagjainak legalább kétharmada jelen van. Az fb a határozatait nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata nem dönt.

A felügyelő bizottság által vizsgált kérdésben a személyében, illetve a személyéhez kapcsolható intézmény révén érintett fb-tag az adott napirend megtárgyalásában, valamint az azzal kapcsolatos határozathozatalban nem vehet részt.

Az fb zárt ülést is tarthat, amelyet bármely fb-tag kezdeményezhet, és amiről az fb vita nélkül dönt. Ezekben a zárt üléseken csak az fb tagjai vehetnek részt.

A felügyelő bizottság üléséről a felügyelő bizottsági titkárság készíti a jegyzőkönyvet, amely tartalmazza a hozzászólások, illetve a vita lényegét, a hozott határozatokat, a szavazati arányokat (kérésre a szavazatok név szerinti megjelölésével). Az fb bármelyik tagja kérheti szó szerinti jegyzőkönyv készítését. Az fb-tagok jogosultak az eltérő álláspontjukat tartalmazó írásbeli nyilatkozatukat a jegyzőkönyvhöz csatolni. A jegyzőkönyvet az ülést levezető elnök és a jegyzőkönyvet hitelesítő felügyelő bizottsági tag aláírásával 10 munkanapon belül kell véglegesíteni.

Az ülésekről készült jegyzőkönyveket megkapják:

- a) az fb tagjai,
- b) az MNB elnöke,
- c) az MNB alelnökei,
- d) a felügyelő bizottsági koordinátor,
- e) az Állami Számvevőszék elnöke,
- f) a könyvvizsgáló,
- g) az fb titkárságának vezetője,
- h) a belső ellenőrzés vezetője.

A zárt ülésről készült jegyzőkönyvet csak az fb tagjai kapják meg.

A felügyelő bizottság az üléséről – a titoktartási kötelezettség betartásával – közlemény formájában vagy más módon a nyilvánosságot tájékoztathatja. A közlemény szövegét az fb hagyja jóvá. Az fb üléséről szóló közlemény kiadására, illetőleg az ülésről a nyilvánosság más módon történő tájékoztatására a felügyelő bizottság elnöke, vagy az általa felkért fb-tag jogosult. A felügyelő bizottság munkájáról szóló általános tájékoztatás joga viszont bármelyik fb-tagot megilleti.

5. fejezet

A felügyelő bizottság kapcsolatrendszere

A felügyelő bizottság és az Országgyűlés

A felügyelő bizottság az éves munkatervét tájékoztatásul megküldi az Országgyűlés elnökének, a részvénytulajdonos pénzügyminiszternek és az Állami Számvevőszék elnökének.

Az Országgyűlés alapvetően a felügyelő bizottság tagjai által készített közös beszámolóból tájékozódik a felügyelő bizottság munkájának eredményéről. Az Országgyűlés elnöke a Gazdasági bizottságot, valamint a Költségvetési és pénzügyi bizottságot jelölte ki az fb-vel kapcsolatos ügyek tárgyalására.

Az előző időszokról szóló felügyelő bizottsági beszámolót a Költségvetési és pénzügyi bizottság 2004. szeptember 8-án, a Számvevőszéki bizottság szeptember 13-án, a Gazdasági bizottság pedig szeptember 14-én tárgyalta, és mind a három bizottság elfogadta, illetve országgyűlési vitára alkalmasnak találta.

A felügyelő bizottság kapcsolata az Állami Számvevőszékekkel

Az Állami Számvevőszék elnöke személyesen részt vett az fb alakuló ülésén. Ekkor megállapodás született az együttműködés formáiról. Az Állami Számvevőszék elnökének képviselője állandó meghívottként részt vehet a Magyar Nemzeti Bank felügyelő bizottsági ülésein. Az Állami Számvevőszék elnöke tájékoztatásul megkapja a felügyelő bizottság ügyrendjét, munkatervét és az ülésekről készült jegyzőkönyveket.

Az Állami Számvevőszék rendszeresen megküldi az MNB-re vonatkozó saját munkatervét és ellenőrzési programját az MNB felügyelő bizottságának, amely – esetenként – javaslatot tesz annak kiegészítésére. A felügyelő bizottság az Állami Számvevőszéknek az MNB ellenőrzése során tett észrevételeit, javaslatait a belső ellenőri megállapításokkal azonosan kezeli, így nyomon követi az ún. realizáló intézkedések megvalósulását. A Magyar Nemzeti Bank számvevőszéki ellenőrzését végző munkacsoport vezetőivel a felügyelő bizottság képviselője esetenként konzultációkat folytat.

Az Állami Számvevőszékekkel az együttműködés tárgyyszerű és korrekt volt. Az Állami Számvevőszék – az MNB-ben folytatott ellenőrzés keretében – megvizsgálta a felügyelő bizottság munkatervét és módosított ügyrendjét, és arra vonatkozóan kritikai észrevételt nem tett.

A felügyelő bizottság és a pénzügyminiszter

A törvény szerint az államot mint részvénytulajdonost a pénzügyminiszter képviseli, miközben a felügyelő bizottság az MNB folyamatos tulajdonosi ellenőrzésének szerve. Az MNB-törvény értelmében a felügyelő bizottság pénzügyminiszter által megbízott tagjai tájékoztatással tartoznak az őket megbízó pénzügyminiszternek. A felügyelő bizottság ügyrendje az Országgyűlés által választott és a pénzügyminiszter által

megbízott testületi tagok közös beszámolóját írja elő, amit az Országgyűlés és a pénzügyminiszter egyaránt megkap.

A felügyelő bizottság a pénzügyminiszter felkérésére tájékozódott az MNB-törvény módosítása miatti alkotmánybírósági beadvánnyal kapcsolatos MNB-kommunikációról. (E témával részletesebben a B. rész 12. fejezete foglalkozik.)

A közgyűlés és a felügyelő bizottság

A közgyűlés az MNB legfőbb döntéshozatali szerve. Annak ellenére, hogy a Magyar Nemzeti Bank a jegybanktörvény értelmében részvénytársasági formában működő jogi személy, az MNB felügyelő bizottságának tagjait – és annak elnökét – nem a részvénytársaság (vagyis a közgyűlés), hanem az Országgyűlés választja, illetve a pénzügyminiszter bízta meg.

A felügyelő bizottság tagjai tanácskozási joggal részt vesznek és felszólalhatnak az MNB közgyűlésén. A felügyelő bizottság elnöke, illetve az általa megbízott tag az MNB közgyűlésén – az fb hatáskörébe tartozó kérdéseket illetően – ismerteti a felügyelő bizottságnak a mérlegről, az eredménykimutatásról, valamint az MNB rendeltetésszerű működését érintő fontosabb jelentésekről kialakított állásfoglalását. Az éves beszámolóról, illetve az eredménykimutatásról a közgyűlés kizárólag a felügyelő bizottság írásos jelentésének birtokában határoz.

Az igazgatóság és a felügyelő bizottság

Az igazgatóság, amely a bank elnökéből és alelnökeiből áll, mint a bank ügyvezető szerve, felelős az MNB működésének irányításáért. A felügyelő bizottság elnöke vagy akadályoztatása esetén a felügyelő bizottság egyik tagja részt vesz az igazgatóság ülésein, és így a felügyelő bizottságot érintő témákról, döntésekről rendszeresen tájékozódik.

A felügyelő bizottság kapcsolata az MNB vezetőivel

Az MNB elnöke és az fb-koordinátor állandó meghívottja az fb üléseinek. Az egyes napirendek tárgyalásakor előterjesztőkként általában az MNB igazgatóságának képviselőjében az illetékes ügyvezető igazgatók vannak jelen.

A felügyelő bizottság az ellenőrzési hatáskörébe tartozó kérdésekben az MNB igazgatóságának tagjaitól és az MNB ügyvezető igazgatóitól szóban vagy írásban felvilágosítást kérhet, amelyet a megkeresett vagy az általa kijelölt személy ad meg. A felügyelő bizottságnak ez a jogosítványa – tekintettel arra, hogy a Magyar Nemzeti Bank is részvénytársaság – a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény 32. §-ának (2) bekezdésén alapszik.

Az fb két ülése közötti időszakban az MNB elnökével, vezetőivel, valamint a könyvvizsgálóval a felügyelő bizottság elnöke tartja a kapcsolatot, és arról utólagosan tájékoztatja a felügyelő bizottságot.

A beszámolási időszakban az fb-ülések jelentős részén az MNB elnöke nem vett részt, a képviselőjében megjelent MNB-vezetők pedig esetenként úgy nyilatkoztak,

hogy nincs kompetenciájuk, illetve felhatalmazásuk válaszolni a felmerült kérdésre. Ilyenkor az fb utólagosan visszatért a nem tisztázott ügyre, pótlólagos írásbeli beszámolót kért, vagy ismét napirendre tűzve zárta le azt.

Kapcsolat az MNB könyvvizsgálójával

Az MNB könyvvizsgálója – akit az MNB közgyűlése az Állami Számvevőszék javaslatára választ – a felügyelő bizottság üléseinek állandó meghívottja. A könyvvizsgálóval közvetlen kapcsolatot a felügyelő bizottság elnöke, illetve a felügyelő bizottság titkárságának vezetője tart.

A felügyelő bizottság kapcsolata a belső ellenőrzéssel

A felügyelő bizottság kapcsolatát a belső ellenőrzéssel alapvetően az fb – törvényen alapuló – irányítási feladata határozza meg. Ennek megfelelően a felügyelő bizottság jóváhagyja a belső ellenőrzés munkatervét, rendszeresen megkapja a hatáskörébe tartozó vizsgálati jelentéseket, amelyek alapján folyamatosan figyelemmel kíséri az ellenőrzési munkát és – ha szükségesnek tartja – soron kívüli vizsgálatra kéri fel az Ellenőrzési főosztályt. (Az MNB belső ellenőrzési tevékenységének és az irányítás eszközeinek részletesebb bemutatásával a 9. fejezet foglalkozik.)

Kapcsolat az MNB munkavállalóival

A felügyelő bizottság felhatalmazása alapján az fb elnöke az MNB szakszervezetének és üzemi tanácsának képviselőjével megállapodott abban, hogy a munkavállalók érdekeit érintő problémákról tájékoztatást kap, illetőleg az fb hatáskörébe tartozó kérdésekkel, felvetésekkel az MNB munkavállalói szervezetei közvetlenül is megkereshetik az fb tagjait. Ilyen megkeresés a beszámolási időszakban nem volt.

6. fejezet

A felügyelő bizottság működését elősegítő személyi és technikai feltételek, a felügyelő bizottság titkársága

A felügyelő bizottság ügyrendjének 9. §-a alapján a felügyelő bizottság munkájával kapcsolatos egyeztetési, szervezési, valamint egyéb titkársági feladatokat a két főből álló titkársága látja el.

Az MNB igazgatósága által 2003. május 13-án elfogadott szervezeti és működési szabályzat (SZMSZ) módosítás szerint a felügyelő bizottsági titkárság a felügyelő bizottság munkájával kapcsolatos egyeztetési, szervezési és egyéb titkársági feladatokat lát el, gondoskodik a felügyelő bizottság munkavégzéséhez szükséges adminisztratív feltételek megteremtéséről, napi munkakapcsolatot tart az MNB munkaszervezetének képviselőjében eljáró fb-kapcsolatok koordinátorával, az Ellenőrzési főosztály vezetőjével, valamint szervezi és koordinálja a felügyelő bizottság kapcsolattartását az Országgyűléssel, a Pénzügyminisztériummal és az Állami Számvevőszékkel. A felügyelő bizottsági titkárság vezetőjének munkaviszonya keletkezéséről és megszűnéséről az fb döntése és javaslata alapján az MNB elnöke gyakorol munkáltatói jogokat. Az MNB elnöke egyéb tekintetben nem munkáltató, a titkársági tevékenység szakmai irányítása és a titkárság munkafeladatainak megállapítása a felügyelő bizottság elnökének hatáskörébe tartozik.

Az MNB elnöke ugyanakkor a felügyelő bizottsággal való munkakapcsolat segítésére egy – a közvetlen irányítása alá tartozó – felügyelő bizottsági koordinátort is kinevezett. A koordinátor a felügyelő bizottsággal való banki kapcsolattartásért felelős. Ennek keretében kapcsolatot tart a felügyelő bizottság elnökével, a felügyelő bizottsági titkársággal, közvetíti a felügyelő bizottság igényeit – elsősorban az ülésekre készítendő szakmai anyagok tekintetében – a bank munkaszervezete, elsődlegesen az egyes szervezeti egységek vezetői és/vagy az ügyvezető igazgatók részére, továbbá rendszeresen konzultál az Ellenőrzési főosztály vezetőjével. Mindezek kapcsán:

- a) részt vesz a felügyelő bizottság ülésein, – felhatalmazás esetén – képviseli, közvetíti a bank álláspontját;
- b) a felügyelő bizottság igényeit közvetíti a bank elnöke, alelnökei, illetve az illetékes szervezeti egység vezetője részére;
- c) közreműködik a felügyelő bizottság munkatervének bankon belüli megismerésében;
- d) a felügyelő bizottság munkatervében szereplő egyes napirendekhez tartozó előterjesztések elkészítését szervezi és koordinálja;
- e) nyilvántartást vezet a felügyelő bizottságnak átadott iratokról;
- f) gondoskodik a felügyelő bizottság üléseire szóló, banki munkavállalókat érintő meghívóknak, illetve az ülések anyagainak a belső címzettekhez való eljuttatásáról;
- g) a felügyelő bizottsági ülések jegyzőkönyvének másolatait vagy kivonatát eljuttatja az érintett munkavállalóknak;

- h) napi kapcsolatot tart a felügyelő bizottság elnökével, illetve a felügyelő bizottsági titkársággal.

Az fb ügyrendje szerint a felügyelő bizottság működésének és feladatai zavartalan ellátásának tárgyi és pénzügyi feltételeiről az MNB gondoskodik. Ennek megfelelően a felügyelő bizottság a 2005. évi költségtervét 8 millió 300 ezer forint összegben állapította meg, amely összeget az MNB igazgatósága az MNB éves pénzügyi tervében elkülönítette. (A költségterv a személyi jellegű kifizetések összegét nem tartalmazza.) A költségtervben külső szakértők esetleges felkérésére legfeljebb 5 millió forint áll rendelkezésre. (A szakértői megbízási díjak kifizetésére minden esetben az fb testületi ülése adhat csak engedélyt.)

A 2004. évi tényleges költség közel 1,5 millió forint volt, 2005-ben pedig – a beszámoló lezárásáig – hozzávetőlegesen 0,3 millió forint összegű felhasználás történt. A tervhez képest mutatkozó lényeges megtakarítás fő oka, hogy az fb függetlensége érdekében jelentős tartalékkal tervezett 5 millió forintos szakértői díjból a beszámolási időszakban felhasználás nem történt.

7. fejezet

A folyamatos tulajdonosi ellenőrzés megvalósulása a felügyelő bizottság munkájában

A felügyelő bizottság ügyrendjében foglaltak alapján az MNB elnökével történt megállapodás szerint, az fb elnöke állandó meghívottként – tanácskozási joggal – részt vesz az igazgatóság ülésein. Akadályoztatása esetén (a rotációs elv alkalmazásával) az fb egy másik tagját kéri fel a részvételre. Az fb ülésein rendszeres tájékoztatást kap a felügyelő bizottság többi tagja is az igazgatósági üléseken tárgyalt olyan témákról, illetve döntésekről, amelyek az fb hatáskörébe tartoznak.

A felügyelő bizottság titkársága részben ún. médiafigyelő feladatot is ellát, és jelzi az fb tagjainak, ha az MNB-t érintő – az fb hatáskörébe tartozó kérdésekkel foglalkozó – fontosabb hírek hangzanak el, illetve írások jelennek meg. A felügyelő bizottság ezeket, valamint saját információit mérlegeli, s ha szükségesnek tartja, tájékoztatást kér az MNB vezetőitől.

A felügyelő bizottság ellenőrzési tapasztalatainak zömét az éves munkatervbe felvett témakörök szerinti MNB-előterjesztésekből, az fb-üléseken elhangzottakból, valamint az egyéb beszámolók, tájékoztatók megismeréséből szerzett információk, megállapítások teszik ki. A munkatervben szereplő témák tematikájához esetenként – az fb-tagok közötti munkamegosztás szerint – egy-egy fb-tag részletező jellegű kérdésekből álló listát állít össze, amelyet az fb elnöke megküld az adott tárgykörben illetékes, az előterjesztés elkészítéséért felelős MNB vezetőnek.

A felügyelő bizottság tagjai az ülések napirendjére tűzött anyagok tárgyalása során – ha szükségesnek tartják – az MNB képviselőihez további kérdéseket intéznek, illetve kiegészítő anyagok kéréséről döntenek.

A felügyelő bizottság tájékozódásának fontos eleme a belső ellenőrzés vizsgálati jelentéseinek megismerése. Az ellenőrzési jelentések folyamatos figyelemmel kísérése, a tulajdonosi ellenőrzés hatáskörébe tartozó egy-egy téma felügyelő bizottsági ülésen való megtárgyalása szintén fontos információkat, tapasztalatokat ad a felügyelő bizottságnak.

A felügyelő bizottság végső soron belső ellenőrzési célvizsgálat elrendelésére is jogosult, és külső szakértőt is igénybe vehet.

8. fejezet

A belső ellenőrzés irányítása, mint a felügyelő bizottság törvényen alapuló másik feladata

A Magyar Nemzeti Bankban a függetlenített belső ellenőrzés követelményének való megfelelés egyrészt abban áll, hogy önálló szervezeti egységként, közvetlenül az MNB igazgatóságának és felügyelő bizottságának irányítása alatt Ellenőrzési főosztály működik, amelynek vezetőjét – a felügyelő bizottság egyetértése esetén – az elnök nevezi ki és hívhatja vissza. A belső ellenőrzés függetlensége másrészt abban is megnyilvánul, hogy vezetője és vezető besorolású alkalmazottai, valamint a beosztott auditorok nem bízhatók meg olyan tevékenységgel, operatív feladattal, amelyet utólag ellenőrizhetnek, illetve ellenőriztethetnek. A vizsgálattal megbízott auditoroknak az általuk ellenőrzött szervezeti egységek vezetőitől személyileg és anyagilag is függetlennek kell lenniük, ugyanakkor az auditorok az ellenőrzéssel összefüggő megállapításaik megváltoztatására vagy azoknak az ellenőrzési jelentésből történő elhagyására nem utasíthatók.

Az ellenőrzésben nem vehet részt az a személy, akivel szemben kizáró ok merül fel. Nem folytathat ellenőrzést például az, aki az ellenőrzött szervezeti egység alkalmazottjának közeli hozzátartozója, vagy akitől bármilyen ok miatt az ellenőrzés tárgyilagos lefolytatása nem várható, aki olyan feladat végrehajtását vagy szervezeti egységet ellenőrizne, amely feladatot korábban ő végzett vagy irányított, illetve amely szervezeti egységet korábban ő vezetett. Az auditor ezeket a kizáró okokat – az összeférhetetlenségi szabályra tekintettel – köteles haladéktalanul bejelenteni.

Az Ellenőrzési főosztály mint a belső ellenőrzés függetlenített központi szerve, az MNB-törvényben foglalt korlátozással a felügyelő bizottság, illetőleg az fb hatáskörébe nem tartozó feladatok tekintetében az igazgatóság irányítása alatt áll. A főosztály alapvető feladata a bank törvényes, szabályos, kockázatmenedzselt, átlátható működésének támogatása, a bank és ügyfelei eszközeinek, a tulajdonos érdekeinek védelme.

Alapvető feladata teljesítése érdekében a főosztály:

- a) az MNB valamennyi szervezeti egységénél és az MNB többségi tulajdonában álló társaságoknál vizsgálja a jogszabályokban és a belső szabályokban foglaltak betartását;
- b) ellenőrzései során feltárja és kivizsgálja vagy kivizsgálásra javasolja az MNB érdekeit veszélyeztető hibákat, az esetleges visszaéléseket, ezekről jelzést ad az adott banki terület vezetésének, az MNB elnökének, a szakmai irányítást ellátó alelnöknek és a felügyelő bizottság elnökének;
- c) a vizsgálatok kapcsán feltárja az olyan helyzeteket, ahol az MNB megtakarításokat eszközölhetne vagy növelhetné működése hatékonyságát;
- d) vizsgálataiban során feltárja az MNB tevékenységében rejlő kockázatokat, és e kockázatok kezelése céljából minősíti a banki rendszerekbe épített ellenőrzési mechanizmusokat, illetve javaslatot tesz ezek javítására, fejlesztésére;

- e) elsősorban a kockázatok csökkentésének szempontját szem előtt tartva véleményezi a belső szabályok tervezeteit, illetve javaslataival segíti a kiemelt informatikai és egyéb fejlesztések tervezését;
- f) javaslatokat tesz az MNB által kiadandó külső szabályozások koncepciójához;
- g) véleményezi a banknak megküldött, a banki tevékenységet érintő jogszabálytervezeteket;
- h) együttműködik az MNB által megbízott könyvvizsgálóval és az Állami Számvevőszékkel.

A belső ellenőrzés irányításának egyik alapvető eszköze az, hogy az Ellenőrzési főosztály éves ellenőrzési tervét és a munkájáról készített éves beszámolót az igazgatóság általi elfogadást követően a felügyelő bizottság hagyja jóvá. Az ellenőrzési terv módosítása, valamint a rendkívüli vizsgálatok beiktatása szintén csak az fb jóváhagyásával történhet.

Az Ellenőrzési főosztály vezetője dönt a munkatervben szereplő ellenőrzési feladatok végrehajtásának elrendeléséről, a vizsgálatok ütemezéséről.

Ha a bank alkalmazottai, illetve vezetői részéről felmerült igény vagy egyéb szempont alapján indokoltnak látszik valamely területen azonnali (az ellenőrzési tervben nem ütemezett) vizsgálatot végezni, akkor a főosztály vezetője köteles az MNB elnökének és az fb-nek a vizsgálatra javaslatot tenni. Amennyiben az MNB elnöke azonnali vizsgálatot rendel el, arról – a feladat jellegétől függően – haladéktalanul tájékoztatja az igazgatóságot és a felügyelő bizottságot.

Az ellenőrzési terv megvalósulását a főosztályvezető az év folyamán folyamatosan figyelemmel kíséri, s arról havi rendszerességgel tájékoztatót készít a felügyelő bizottság részére.

A Magyar Nemzeti Bank függetlenített belső ellenőrzési rendjét elnöki utasítás határozza meg, amely tartalmazza:

- a függetlenített belső ellenőrzés célját,
- az Ellenőrzési főosztály jogállását, függetlenségét, hatáskörét, az összeférhetetlenségi szabályokat,
- a vizsgált szervezeti egységek kötelezettségeit,
- a belső ellenőrzés munkamódszereit, az ellenőrzési módokat,
- az ellenőrzések előkészítését, lebonyolítását,
- az ellenőrzések megállapításainak írásba foglalási szabályait, az éves ellenőrzési tapasztalatokról történő beszámolás rendjét, a belső ellenőrzési jelentések és beszámolók címet,
- az ellenőrzések megállapításaiból következő realizálási feladatokat, a végrehajtásért felelősöket, az intézkedések végrehajtásának ellenőrzését, valamint
- a belső ellenőrzési jelentések, illetve jegyzőkönyvek címet, ideértve az fb hatáskörébe tartozó jelentések esetében az fb elnökét is.

Az MNB-törvény úgy rendelkezik, hogy ha az igazgatóság az irányítási jogkörének gyakorlása során olyan vizsgálati megállapításról szerez tudomást, amely az fb ha-

táskörébe tartozik, akkor arról tájékoztatnia kell a felügyelő bizottságot. E rendelkezés végrehajtása érdekében a belső ellenőrzésről szóló elnöki utasítás előírja: „Amennyiben olyan jelentés tartalmaz FB hatáskörébe tartozó megállapításokat, amelyet az FB korábban nem kapott meg, az igazgatóság döntése alapján e jelentésekből készült – az FB hatáskörébe tartozó megállapításokat és azok háttérét tartalmazó – kivonatokat a Főosztály az FB részére szintén megküldi. Az igazgatóság e pont szerinti jogkörét az Audit bizottságra delegálhatja.” (A beszámolási időszakban ilyen jellegű tájékoztatásra két esetben került sor.)

A Magyar Nemzeti Bankban működő Audit bizottság elnöke az MNB elnöke. Tagjai az alelnökök, a szakterületeket felügyelő ügyvezető igazgatók, az Ellenőrzési főosztály vezetője és a kockázatelemzési területért felelős főosztályvezető. Az Audit bizottság ülésein mint állandó meghívott részt vesz az MNB könyvvizsgálója, valamint a felügyelő bizottság hatáskörébe tartozó napirend esetén a felügyelő bizottság elnöke vagy az általa kijelölt képviselője.

Az Audit bizottság megtárgyalja a könyvvizsgálói stratégiát, ellenőrzi a korábbi döntések végrehajtását, értékeli azok eredményességét. Feladata továbbá az MNB ellenőrzési rendszere (belső ellenőrzés, könyvvizsgáló, felügyelő bizottság, Állami Számvevőszék) által tett megállapítások tapasztalatainak megtárgyalása, az éves ellenőrzési terv, valamint a belső ellenőrzés éves beszámolójának előzetes elfogadása, megvalósulásának nyomon követése. Az Audit bizottság elnöke dönt:

- a) a határidőre nem teljesített intézkedési tervekkel kapcsolatos további teendőkről;
- b) a felelős által nem elfogadott belső ellenőrzési megállapításokról;
- c) az egész bankot érintő belső ellenőrzési ajánlásokról és az azokkal kapcsolatos esetleges intézkedésekről;
- d) a projektek és a pályázati eljárások során tapasztalt hiányosságokról, s az azokkal kapcsolatos esetleges intézkedésekről;
- e) a könyvvizsgáló és az Állami Számvevőszék megállapításaival kapcsolatos intézkedésekről.

Az Audit bizottság működésével kapcsolatos titkársági teendőket az Ellenőrzési főosztály látja el.

9. fejezet

Az Ellenőrzési főosztály belső ellenőrzési tevékenysége

Az Ellenőrzési főosztály 2004. évi tervezett és elvégzett vizsgálatait:

Megnevezés	Vizsgálatok száma	
	Tervezett	Ténylegesen elvégzett
Pénzügyi vizsgálatok	19	20
Emissziós jellegű vizsgálatok	4	4
Informatikai vizsgálatok	6	6
Utóvizsgálatok	20	24
Egyedileg elrendelt vizsgálatok	–	4
Összesen:	49	58

2004-re 49 belső ellenőrzési vizsgálatot terveztek, de 9-cel többet, összesen 58-at végeztek el, részben az egyedileg elrendelt 4 ellenőrzés, részben pedig a több utóvizsgálati igény miatt. A belső ellenőrzési részleg 2004-ben 27 pénzügyi, illetve emissziós jellegű, és 6 informatikai területet érintő vizsgálati jelentést adott ki, összesen 102 megállapítást és 33 ajánlást tett.

A *számvitel és kontrolling* területén az MNB adó- és járulékbevallásainak elkészítését, illetve a számviteli politika, valamint a főkönyvi és az analitikus számlarend kezelését alapvetően rendben találták.

A *beruházási és működési költségterv* összeállításának felülvizsgálata során néhány esetben kifogásolták, hogy a tervszámok becslésen alapulnak, azok számszaki pontossága szerződéssel, ajánlattal, vagy egyéb módon kellőképpen nem alátámasztott.

Működést támogató tevékenységet két vizsgálat érintett. A tárgyi eszköz és *készletgazdálkodás* ellenőrzésekor közel 100 millió forint értékű elfekvő készletre hívták fel a figyelmet. A bel- és külföldi *kiküldetések* szabályozottságát, bizonylatolását alapvetően rendben találták.

Az informatikai területet vizsgálva az elektronikus *iratkezelést és iktatást* végző ún. Mon-Doc rendszert illetően a belső ellenőrzés megállapította, hogy az az MNB-alapinfrastruktúra részévé vált, de szorosabb kontrollokra van szükség a rendszergazda beavatkozásainak figyelemmel kísérése érdekében.

A *nemzetközi fizető és számlavezető rendszer* (Inforex) bevezetését követő ellenőrzésekor, a tesztelési időszakról megmaradt, indokoltnál szélesebb körű jogosultságoktól eltekintve, csak apróbb hiányosságokat tártak fel.

A *fizetési mérleg* előállítási folyamatát kiszolgáló FM-rendszerrel kapcsolatban megállapították, hogy az általában véve teljesíti az elvárt követelményeket, de jelezték azt is, hogy a fizetési mérleg teljes folyamatát nem fedi le korszerű, egységes

infrastruktúra, mert a rendszer által előállított adatoknak további manuális feldolgozása szükséges a végleges jelentések elkészítéséhez.

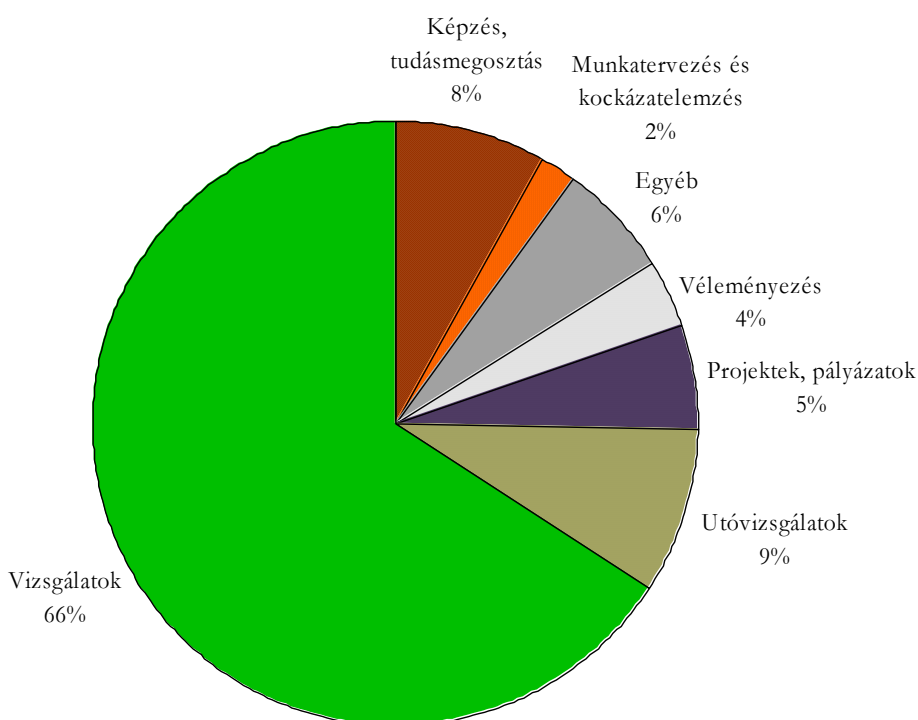
A belső ellenőrzés az MNB informatikai infrastruktúrájának *vírusvédelmét* vizsgálva javasolta, hogy az összességében jónak ítélt jelenlegi infrastruktúra szilárdságát a bankbiztonság hálózatának vírusvédelemmel való ellátásával, és általában minden területen a mágneses adathordozókkal történő adatmozgatás szigorításával, illetve a vírusmintafrissítési-eljárások fejlesztésével indokolt tovább növelni.

Az ún. távoli (ideiglenes) *háttérközpont* indulását követően végzett biztonsági mentések rendszerének auditálása kedvező összképpel zárult. A háttérközpont nagy előrelépést jelentett az MNB számára az adatmentések, valamint az üzletmenet-folytonosság tekintetében.

2004 végén a könyvvizsgáló kezdeményezésére a bank védelmi célú készpénzkészletét tételesen leltározni kellett, amit – az fb hozzájárulásával – a belső ellenőrzés felügyelt.

A felügyelő bizottság az előző évi beszámolójában a 2003. évi ellenőrzési kapacitáson belül a vizsgálatok és utóvizsgálatok arányát (62%) kevésnek, míg a projektekkel töltött időt (12%) túlzónak értékelte. 2004. év során a belső ellenőrzési részleg áttekintette a vizsgálatokon kívüli feladatait, a projektekben végzett munkákból fokozatosan kivonult, egyéb feladatait pedig alaposabb munkaszervezéssel, hatékonyabban látta el. Ennek eredményeként 2004. év folyamán a teljes ellenőrzési kapacitás 75%-át fordították belső ellenőri vizsgálatokra, 13 százalékponttal többet, mint 2003-ban.

Az Ellenőrzési főosztály erőforrás-felhasználásának 2004. évi megoszlását az alábbi kördiagram szemlélteti:



Az fb az Ellenőrzési főosztály 2004. évi beszámolóját, az fb 2005. januári ülésén elhangzott néhány apróbb módosítással, a 11/2005. sz. határozatával elfogadta.

A belső ellenőrzés 2005 első felében a tervezett vizsgálatokat az ütemezésnek megfelelően elvégezte, 9 pénzügyi és 2 informatikai vizsgálati jelentést adott ki, 6 utóvizsgálatot végzett, az év első négy hónapjában összesen 39 megállapítást, valamint 15 ajánlást tett.

A tervben meghatározott 15%-os tartalékidő terhére befejezték a „*Hamisítványfigyelő rendszer (CMS) működése*” című vizsgálatot, amelyet a Központi Bankok Európai Rendszerén (ESCB) belüli Belső Ellenőri Bizottság (IAC) felkérése alapján még 2004-ben végeztek, de arról akkor jelentést nem adtak ki, mivel az IAC 2004 decemberében a vizsgálat hatókörét kibővítette, és új jelentési határidőt szabott. Az új feladatok jelentős kapacitást igényeltek, ami az éves tervezés időszakában még nem volt ismert, ezért arra erőforrást nem különítettek el. A vizsgálatot az új szempontok szerint elvégezték, és a jelentést határidőre kiadták.

Az Ellenőrzési főosztály 2005 elején a felügyelő bizottság hatáskörébe tartozó területeken, a munkatervének megfelelően a *teljesítménymenedzsment-rendszer*, a *közbeszerzés* és az *informatika* vonatkozásában végzett ellenőrzéseket. (A vizsgálatok tapasztalatait a B rész megfelelő fejezetei tartalmazzák.)

2005 első negyedévében az IAC munkaterve alapján is végeztek ellenőrzést, amelynek során megállapították, hogy az Európai Központi Bank (ECB) Információtechnológiai Bizottsága (ITC) által kialakított ESCB Informatikai biztonsági szabályok helyi alkalmazása alapvetően megfelelő, és hatékony az újonnan kialakított ESCB-Net környezetben. A helyi intézkedést igénylő hiányosságok a munkaköri leírásoknak az ESCB rendszerekkel kapcsolatos felelősségi körökkel való kiegészítésére, az ESCB alkalmazásoknak az MNB üzletfolytonossági tervébe történő felvételére, az ESCB rendszer szerverei mentéseinek tárolására, és a rendszer helyreállításának tesztelésére vonatkoztak.

A beszámolási időszakban összesen 45 belső ellenőrzési vizsgálat volt. (A vizsgálatok témáit az 5. sz. melléklet tartalmazza.) Az Ellenőrzési főosztály tájékoztatása szerint a vizsgálatok megállapításait az érintettek kivétel nélkül elfogadták, legfeljebb a szükségesnek ítélt egyes intézkedések tartalmát kellett felsőbb szinten egyeztetni.

A belső ellenőrzés a vizsgálatok megállapításait egy olyan adatbázisban tartja nyilván, amely a feltárt hiányosságok kiküszöbölésére tett intézkedések nyomon követése mellett lehetőséget biztosít különböző statisztikák, kimutatások készítésére a felső vezetés, az Audit bizottság, az igazgatóság, illetve a felügyelő bizottság részére.

Az fb összességében úgy ítéli meg, hogy a beszámolási időszakban az MNB belső ellenőrzöttsége megfelelő volt, az ellenőrzési részleg jól működik, az fb igényeit kielégítette, jelentéseit határidőre elkészítette, az utóvizsgálatokat rendre elvégezte.

B. rész

Az MNB gazdálkodásának fő jellemzői, a felügyelő bizottság működése során szerzett tapasztalatok

1. fejezet

Az MNB 2004. évi mérlege és eredménykimutatása

A Közgyűlés részére benyújtott fb-jelentés elkészítése során a felügyelő bizottság figyelembe vette a mérleg- és eredménykimutatás adatain és a kiegészítő mellékletben foglaltakon kívül az igazgatóság részletes beszámolóját, a könyvvizsgáló jelentését, felhasználta a belső ellenőrzés vizsgálati jelentéseiből kapott információkat, valamint a folyamatos tulajdonosi ellenőrzés során az fb-ülések keretében, továbbá a kért tájékoztató anyagokból szerzett ismereteket, tapasztalatokat.

Mivel a felügyelő bizottságnak, mint folyamatos tulajdonosi ellenőrző szervnek a hatásköre nem terjed ki az alapvető jegybanki feladatok ellátásának, illetve azok eredményre gyakorolt hatásának ellenőrzésére, az fb a Gt. 32. §-ának (3) bekezdésében előírt jelentését az említett korlátozásokra tekintettel készítette el, vagyis a mérleg- és eredménykimutatás fő számainak a jegybanki alaptevékenységből fakadó alakulását nem vizsgálta. Ennek megfelelően az fb-jelentés csak a banküzemi működéssel, a létszám és bérigényekkel, az egyes eszközökkel, a céltartalék-képzéssel és értékvesztéssel, a peres ügyekkel, és a beruházásokkal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozott.

A felügyelő bizottság – a hatáskörébe tartozó kérdések tekintetében – javasolta a Közgyűlésnek az MNB 2004. évi mérlegbeszámolójának és eredményfelosztásának az igazgatóság előterjesztésének megfelelő elfogadását, és támogatta a könyvvizsgáló 2005. évi díjazására vonatkozó javaslatot is.

A Magyar Nemzeti Bank 2004. évi rendes közgyűlése 2005. április 18-i 2/2005. (IV. 18.) sz. közgyűlési határozatával elfogadta az MNB 2004. évi üzletéről szóló auditált éves beszámolóját, és – az fb javaslatával egyezően – megállapította a mérleg- és eredménykimutatás fő számait.

Az eredmény és az osztalék alakulását az alábbi táblázat mutatja:

Megnevezés	2003. év	2004. év	Eltérés
Tárgyévi eredmény	78 464	-42 766	121 230
Eredménytartalék igénybevétele osztalékra	0	0	0
Fizetett jóváhagyott osztalék	0	0	0
Mérleg szerinti nyereség	78 464	-42 766	121 230

Az MNB 2004. évi mérlegének főösszege 3 899 milliárd forint, 280 milliárd forinttal kevesebb, mint az előző évben. A mérleg szerinti eredmény 42 766 millió forint veszteség lett, az előző évi 78 464 millió forint nyereséggel szemben.

Osztalék fizetésére a 2003. évi eredmény alapján tavaly nem került sor, a tulajdonos a nyereség eredménytartalékba helyezése mellett döntött. A 2005. évi rendes közgyűlés döntése értelmében a 2004. évi veszteség mellett az eredménytartalékból sem történt osztalékfizetés, amivel az fb is egyetértett.

2. fejezet

Az MNB belső gazdálkodásának működési keretei

A felügyelő bizottság a Magyar Nemzeti Bank belső gazdálkodásának áttekintésekor abból a követelményből indult ki, hogy a korszerű működési feltételek biztosítása az elsődleges cél, de ennek során az ésszerű takarékoság elvét is érvényesíteni kell.

A belső gazdálkodás rendjének fő jellemzői

- A belső gazdálkodás szervezettsége, irányítása

A belső gazdálkodásért és az MNB működéséért felelős bankszervek szakmai irányítását ügyvezető igazgatók látják el, és alelnök felügyeli.

A Magyar Nemzeti Bankban Beruházási és költséggazdálkodási bizottság (BKB) működik, amelynek feladata a beruházási és költséggazdálkodási döntéshozatal támogatása. A bizottság megtárgyalja az igazgatóság elé terjesztendő fejlesztési és működési költségterveket, a tervek megvalósulásáról készített évközi beszámolókat, a beruházási programok, illetve projektek indítására vonatkozó javaslatokat.

A bizottság elnöke a belső gazdálkodást felügyelő alelnök. Tagjai ügyvezető igazgatók és a belső gazdálkodásért felelős főosztályok vezetői.

A Beruházási és költséggazdálkodási bizottság szükség szerinti gyakorisággal, de legalább félévente ülésezik.

- Szabályozottság és kontrollkörnyezet

Az MNB-ben elnöki utasítás állapítja meg a belső gazdálkodás rendjének általános szabályait, valamint alapelvét (az ún. „négy szem” elvet), amely szerint az erőforrások igénybevételét kezdeményező felhasználó szervezeti egységek és a banki szinten gazdálkodó költséggazdák együttesen felelősek a gazdálkodásért, ezáltal biztosítva az adott tevékenység feletti többoldalú kontrollt.

Az elnöki utasítás előírása szerint a gazdálkodás átláthatósága és szabályozhatósága érdekében a belső gazdálkodás folyamatát a következő fő elemekre bontják:

- a) működési költségek,
- b) beruházások,
- c) bankjegy- és érmegyártás,
- d) felesleges eszközök hasznosítása, selejtezése.

A belső gazdálkodás egyes elemeire vonatkozó részletes szabályokat a belső gazdálkodás irányításáért felelős ügyvezető igazgatók utasításai tartalmazzák.

- Az éves pénzügyi tervezés

A pénzügyi tervezés részletes szabályait ügyvezető igazgatói utasítás szabályozza, amely szerint a működési költségek és a beruházások éves pénzügyi tervének elkészítése, a felhasználó szervezeti egységek igényei alapján, a költséggazdák feladata. (Költséggazdának nevezik azt a szervezeti egységet, amely az MNB egészére nézve felelős a gazdálkodás egy meghatározott területéért.)

- A beszerzések és beruházások megvalósításának rendje

2004. május 1-jétől az MNB is a közbeszerzési törvény személyi hatálya alá tartozik. Az MNB igazgatósága a közbeszerzési törvényben foglalt feladatok szervezett, jó színvonalú ellátása érdekében önálló szervezeti egységet (Közbeszerzési önálló osztályt) hozott létre, ahol pályázati úton kiválasztott 3 fő érdemi ügyintézőt (szakreferenst) foglalkoztatnak.

Az önálló osztály feladata, hogy a bankban futó közbeszerzési folyamatokat kézben tartsa, felügyelje, továbbá biztosítsa az éves közbeszerzési tervben meghatározott célok szabályszerű teljesülését, valamint gondoskodik a közbeszerzést végző szervezeti egységek szakmai támogatásáról.

Ennek érdekében az osztály:

- elkészíti és karbantartja a beszerzések és az ezekhez kapcsolódó szerződések előkészítésének rendjéről szóló belső szabályzatot, amely részletesen tartalmazza a közbeszerzési eljárások előkészítésének, lefolytatásának, belső ellenőrzésének felelősségi szabályait, az MNB nevében eljáró, illetve az eljárásba bevont személyek, szervezetek felelősségi körét és az eljárások dokumentálásának rendjét;
- minden év április 15-ig elkészíti az éves összesített közbeszerzési tervet;
- minden év május 31-ig összeállítja és a Közbeszerzések Tanácsának megküldi az előző évi beszerzésekről készített éves statisztikai összefoglalót;
- kapcsolatot tart a különböző közbeszerzési intézményekkel (Közbeszerzési Tanács, Közbeszerzési Döntőbizottság stb.);
- gondoskodik arról, hogy a közbeszerzési eljárás menete mindenkor megfeleljen a szabályoknak;
- jogi szakvéleményt fogalmaz meg, illetve külső hatóságtól vagy szervezettől jogi állásfoglalást szerez be a közbeszerzéssel kapcsolatos kérdésekben;
- ellátja az MNB jogi képviselőjét a közbeszerzésre vonatkozó jogszabályok megsértése miatti jogorvoslati eljárásokban.

Az fb – a munkatervének megfelelően – a közbeszerzési törvény alkalmazásának kezdeti tapasztalatait összegző előterjesztést kért az illetékes ügyvezető igazgatótól, amelyet „A közbeszerzés gyakorlata a Magyar Nemzeti Banknál” c. belső ellenőrzési jelentéssel együtt a 2005. márciusi fb-ülés napirendjére tűzött.

Az előterjesztésben szereplő adatok szerint a Közbeszerzési önálló osztály 2004. július 1-jétől december 31-ig 189 db ún. beszerzési adatlap közbeszerzési minősítését végezte el. 2005. első negyedében az ilyen minősítések száma 126-ra, az előző – időarányos – időszakhoz képest a duplájára emelkedett.

A beszerzésindítási-kérelmeknek 27%-a közbeszerzési, 54%-a egyéb beszerzési, míg 19%-a 100 ezer forint alatti, kis értékű beszerzési kérelem volt. Ezek közül mindössze 2%-ot tett ki az építési beruházásra vonatkozó, a többi mind áru-, illetve szolgáltatás beszerzésére irányult.

A lezárult közbeszerzési eljárásokból a nyertes ajánlatok áfa nélküli összértéke 763 millió forint volt, ami 33%-os megtakarítást jelent az 1 014 millió forint összegű előirányzathoz képest.

Az előterjesztésben beszámoltak arról is, hogy a Közbeszerzési önálló osztály eddigi fennállása alatt 1 db jogorvoslati eljárás fordult elő. (Ezzel a B rész 6. fejezete foglalkozik.)

Az Ellenőrzési főosztály 2005 februárjában az MNB közbeszerzési gyakorlatának vizsgálata során 8 különböző fajta, 2004. május 1-je után indított eljárás ellenőrzését végezte el, amelyek az összes beszerzési típust reprezentálják. Közbeszerzési tervet, előzetes összesített tájékoztatót és éves statisztikai összegzést azonban nem ellenőrizhettek, mivel az MNB a vizsgálat befejeződésének időpontjáig ilyeneket még nem tett közzé.

Az ellenőrzés általánosságban megállapította, hogy nem áll rendelkezésre megfelelő, számítástechnikailag támogatott adatbázis, amelyből a szükséges adatok közvetlenül, ellenőrizhető módon kinyerhetőek. Egyfelől ugyanis a beruházási- és működésiköltség-terv teljes egészében nem szolgálhat alapjául a közbeszerzési tervnek, mivel az az adott évben tervezett pénzügyi kiadásokat, a közbeszerzési terv viszont az adott évben elindítandó közbeszerzési eljárásokat és azok beszerzési értékét tartalmazza. Másfelől a kötelezettségvállalások és szerződések teljes körű nyilvántartása csak 2005. január 1-jétől működik, ezért a két nyilvántartás adatai egyelőre nem feleltethetők meg.

A beszerzések szabályozottságát vizsgálva az ellenőrzés úgy találta, hogy a munkafolyamatok tekintetében feltárt néhány szabályozási hiányosság visszaélésekre adhat lehetőséget, nehezítve a számonkérést és a felelősség megállapítását is.

Hiányosságként értékelték, hogy a beszerzések tekintetében az MNB nem rendelkezik egységes dokumentációs renddel. Nincs meghatározva például, hogy az egyes dokumentumokat melyik szervezeti egységnek kell iktatnia, illetve megőriznie. Nem definiált pontosan a folyamatban résztvevők közötti információáramlás és a dokumentumok elkészítésének rendszere. Ennek kockázatát főként abban látták, hogy megfelelő dokumentáció hiányában nem állapítható meg, hogy a közbeszerzési eljárások a belső szabályzat és a közbeszerzési törvény szerint zajlottak-e.

Az ellenőrzés feltárta azt is, hogy a beszerzési eljárás résztvevői kétféle, eltérő tartalmú összeférhetlenségi nyilatkozatot használnak, s néhány esetben nem, vagy nem megfelelően töltötték ki azokat.

A szerződésekkel kapcsolatban kifogásolták továbbá, hogy jelenleg rendszerszerűen nem megoldott azok teljesítésének, illetve módosításának egységes nyomon követése, és közzététele.

A belső ellenőrzés megállapításaival kapcsolatos intézkedési terv az adminisztrációs hibák kiküszöbölése, és az egyes hiányosságok pótlása mellett döntően arra irányult, hogy át kell tekinteni a belső gazdálkodás folyamatait, s az egyébként is napirenden lévő könyvelési rendszer (SAP) reorganizációja keretében össze kell hangolni a beruházási- és működésiköltség-terv és a közbeszerzési terv előállítási folyamatát, valamint a kötelezettségvállalások nyilvántartási rendszerét.

Az fb az előterjesztésben foglaltakat, a belső ellenőrzés jelentését, valamint az fb-ülésen elhangzottakat összességében úgy értékelte, hogy a közbeszerzési tevékenység alapján véve a törvényi feltételekhez igazodva folyik, törvénysértés nem történt, a belső vizsgálat megállapításai is inkább csak a belső szabályok finomítására, és a pontosabb végrehajtásra irányultak. Ugyanakkor a felvetések nyomán számos korrekció szükséges, amelyek végrehajtása a beszámoló lezárását követő időszakban várható.

3. fejezet

Az MNB működési költségeinek és ráfordításainak alakulása

A felügyelő bizottsági ülések napirendjén több alkalommal is szerepelt a működési költségek és ráfordítások alakulásának áttekintése, beleértve az évi rendes közgyűlés részére készített fb-jelentés tárgyalását is. Az fb ezeken az üléseken megtárgyalt anyagokból, ill. az MNB 2004. évi rendes éves közgyűlése részére az igazgatóság által adott beszámolóból kapott képet az MNB működési költségekkel való gazdálkodásáról.

A Magyar Nemzeti Bank igazgatósága 2004. évre vonatkozóan 14 873 millió forint összegű banküzemi működési költséget tervezett, amiből 220 millió forint volt a központtartalék-keret.

A banküzemi bevételek és ráfordítások alakulása

	millió forint		
Megnevezés	2003	2004	Változás
Exportértékesítés árbevétele	809	0	-809
Befektetés értékesítésének árfolyamnyeresége	55	0	-55
Eszköz- és készletértékesítés bevétele	52	64	12
Közvetített szolgáltatás bevétele	48	55	7
Kiszámlázott szolgáltatások bevétele	75	37	-38
Egyéb bevételek	45	26	-19
Rendkívüli bevételek	1	1	0
Banküzem bevételei összesen	1 085	183	-902
Anyagjellegű ráfordítás összesen	3 263	3 486	223
Személyi jellegű ráfordítás összesen	8 418	8 797	379
Értékcsökkenési leírás	1 574	1 642	68
Eszközök aktivált értéke	-147	-92	55
Egyéb tevékenység önköltségének átvezetése	-409	-309	100
Banküzem működési költségei összesen	12 699	13 524	825
Befektetés értékesítésének árfolyamvesztése	0	0	0
Eszközök és készletek miatti ráfordítás	469	115	-354
Kiszámlázott szolgáltatások ráfordításai	73	31	-42
Eredményt terhelő adók	1	1	0
Banküzem működési ráfordításai összesen	543	147	-396
Banküzem működési költségei és ráfordításai összesen	13 242	13 671	429

A banküzem 2004. évi 13 524 millió forint összegű működési költségei 6,5%-kal (825 millió forinttal) meghaladták a 2003. évi működésiköltség-szintet, azaz reálértékben stagnáltak. A költségfelhasználás az igazgatóság által 2004-re jóváhagyott előirányzattal összehasonlítva 1 349 millió forinttal kevesebb lett. Ez egyrészt (a közbeszerzési szabályok miatt valamelyest magyarázható) túltervezést mutat, másrészt pedig azt jelzi, hogy az MNB annyiban eleget tett a tulajdonos költségtakarékosságra való felhívásának, hogy nem merítette ki teljes egészében a 2003. évinél több mint 17%-kal nagyobbra tervezett költségkeretet.

A személyi jellegű, valamint a banküzemi általános költségeknek a terv- és a tényszámokhoz viszonyított alakulását a következő táblázat szemlélteti:

Megnevezés	2003. évi tény	2004. évi terv	2004. évi tény	Index (2004. évi tény / 2004. évi terv)	Index (2004. évi tény / 2003. évi tény)
	millió forintban			százalékban	
Személyi jellegű költségek	8 418	9 192	8 797	95,7	104,5
Banküzemi általános költségek	4 282	5 461	4 727	86,6	110,4
Összesen	12 700	14 653	13 524	92,3	106,5

A személyi jellegű költségek a 2003. évi tényszámhoz képest 4,5%-kal (379 millió forinttal) növekedtek, ami a 2004-ben végrehajtott 7,2%-os átlagos bérfejlesztésnek, az átlaglétszám 1,3%-os csökkenésének, valamint a munkaviszony-megszüntetésekkel járó költségek jelentős mérséklődésének együttes hatásaként következett be.

A banküzemi általános költségek 10,4%-kal (445 millió forinttal) meghaladták az előző évit, elsősorban a beruházások (pl. az Azonnali Tartalékközpont) üzembe helyezésének és működtetésének költségvonzata, és az értékcsökkenési leírás összegének növekedése miatt.

A 2004. évi banküzemi bevételek azért mutatnak jelentős (902 millió forint összegű) elmaradást, mert 2003-ban értékesítésre került a feleslegessé vált (nem monetáris célú) aranykészlet, amely mintegy 500 millió forintos nettó nyereséget hozott. Ugyanakkor a 2004. évi banküzemi ráfordítások is csökkentek (396 millió forinttal), így a banküzemi bevételek és ráfordítások egyenlege 36 millió forint lett.

4. fejezet

Az emberierőforrás-gazdálkodás helyzete

A felügyelő bizottság korábban már beszámolt arról, hogy a 2003. év végére gyakorlatilag lezárult az MNB szervezeti átalakításának az a része, amely jelentős létszámcsökkentéssel járt. A szervezeti struktúra 2004-ben nem változott alapvetően, csupán néhány területet érintő kisebb módosításra került sor. Az MNB a létszámigényét nagyobb hányadban oldotta meg belső áthelyezésekkel, mint az előző évben, ugyanis a meghirdetett álláshelyek 36%-át töltötték be belső pályázókkal.

A munkavállalói létszám alakulását (2001-2004. évek között) az alábbi táblázat mutatja:

Megnevezés	2001	2002	2003	2004	Eltérés (2004 / 2003)	
	(fő)	(fő)	(fő)	(fő)	(fő)	(%)
Záró létszám	1 163	984	946	938	-8	-0,8
Átlagléttség	1 246	1 058	958	946	-12	-1,3

A 2004. év végén a foglalkoztatottak száma 8 fővel volt alacsonyabb a 2003. évi záró létszámnál. Az átlagos állományi létszám ugyanakkor 29 fővel lett kevesebb a tervezettnél, az előző évhez viszonyítva pedig 12 fővel (1,3%-kal) csökkent, ami az MNB értékelése szerint részben a tervezett, illetve megüresedett álláshelyek miatti létszámfelvételek időbeli elhúzódnásának, másrészt a szervezeti racionalizáláshoz kapcsolódó, hatékonyságjavítást célzó munkaviszony-megszüntetések következménye.

2004-ben összesen 81 fő munkavállaló munkaviszonya szűnt meg, s 57 fő új munkavállalóval kötöttek munkaszerződést. A felvételek egyrészt a pótlás, másrészt az új (pl.: az EU-csatlakozással, illetve a KBER-tagsággal összefüggő) feladatok kapcsán felmerült munkaerőigény kielégítése érdekében történtek, néhány esetben pedig minőségi cserére került sor.

Az MNB megítélése szerint a megüresedett álláshelyekre történő belső áthelyezések számának növekedése a karriermenedzsment-rendszerbe való bekerülési folyamat átalakításának, a vezetői kiválasztás módszerében történt pozitív változtatásoknak (objektivitás, megalapozottság) köszönhető. Ennek tudható be az is, hogy 2004-ben a vezetői pozíciók jelentős részét a saját munkatársak köréből töltötték be.

A még 2003-ban kialakított koncepció alapján 2004-ben megkezdődött az MNB-ben fellelhető tudás, szakértelem és ismeret kodifikálása, strukturálása, valamint a tudásmegosztás különböző formáinak intézményesítése. Külső tanácsadó cég bevonásával kidolgozták a vezetői kompetenciák rendszerét, mind a közép, mind a felsővezetői körre vonatkozóan. Ennek során a vezetők teljes körű felmérésben vettek részt, amelynek eredményeire alapozva testre szabott vezetőképzésben, készségfejlesztésben részesültek.

Az MNB munkatársainak a jegybankok által szervezett szakmai képzések mellett lehetősége nyílt készségfejlesztő tanfolyamokon való részvételre is. A várakozások

szerint ezek hatékonyan segíthetik az MNB integrációját a Központi Bankok Európai Rendszerébe.

Az fb az előző évi beszámolójában a teljesítménymenedzsment értékelése során megállapította, hogy a rendszer túlzottan nivellál, ezért javasolta az ún. fix bónusz beépítését az alapbérbe, vagy legalábbis annak egy részét a teljesítményektől függővé tenni. Az Állami Számvevőszék e témában végzett ellenőrzése alapján szintén hasonló ajánlást tett.

Az fb a javaslatával kapcsolatban a 2005. január 25-i ülésén az illetékes vezetőtől azt a tájékoztatást kapta, hogy a fix bónusz alapbéresítése bizonyos költségnövekedést okozna, például az alapbértől függő pótlékok esetében. Probléma még az is, hogy jelenleg a fix bónusz csak 6 havi banki munkaviszony után fizethető, tehát az alapbéresítéssel szintén megnövekedne a költség. További költségnövelő hatás az önkéntes nyugdíjpénztári hozzájárulás – ami most fix százalék (az alapbér 4,6%-a) – terén keletkezne. Mivel a fix bónusz munkaköri szintektől függően differenciált, aránytalanul megnövekedne a magasabb bérezésű munkatársak nyugdíjpénztári hozzájárulása, ezért át kellene alakítani a hozzájárulás egész rendszerét.

Az ÁSZ és az fb ajánlását realizálva az igazgatóság a 2004. november 3-i ülésén az Emberi erőforrások főosztálya előterjesztésében jóváhagyta a vezetői fix és teljesítménybónusz arányának 50-50%-ra történő módosítását, valamint a teljesítmények szerinti differenciálás elősegítése érdekében az átfogó értékelési kategóriák meghatározására a korábbi 5 fokozatú skála helyett 7-es skála bevezetését.

Az ÁSZ a szóban forgó jelentésében ajánlást fogalmazott meg az fb részére is, miszerint a teljesítményértékelési rendszer működésének vizsgálatát indokolt beépíteni a belső ellenőrzés munkatervébe, ugyanis ilyen jellegű ellenőrzés korábban nem volt.

Az fb az ajánlásnak megfelelően fogadta el a belső ellenőrzés 2005. évi munkatervét, amely alapján 2005 januárjában **az Ellenőrzési főosztály elvégezte a teljesítménymenedzsment rendszer működésének vizsgálatát.**

Az átfogó vizsgálat során **megállapították, hogy a rendszer jól működik**, csak néhány kisebb súlyú problémát tapasztaltak. **A megállapítások döntő része a szabályozás pontosítását, a folyamatba épített ellenőrzés erősítését, valamint hatékonyságnövelő intézkedések megtételét szorgalmazta.**

Az ellenőrzés keretében végzett utóvizsgálat folyamán rendben találták az ÁSZ ajánlásaira tett intézkedések végrehajtását is, amelyről az MNB 2004. évi működésének ellenőrzésekor az ÁSZ munkatársai szintén meggyőződtek.

5. fejezet

A beruházások alakulása

Az MNB 2004. évi beruházási előirányzata 4 439 millió forint volt, amelyet az igazgatóság az év közbeni módosításokkal 3 810 millió forintra csökkentett. Így, a 3 609 millió forint (tartalék nélküli) korrigált tervszám mintegy 16%-kal haladta meg a 3 280 millió forint összegű 2003. évi tényadatot.

A beruházásoknak a korrigált tervhez viszonyított 2004. évi alakulása az alábbi táblázatban látható:

Megnevezés	Igazgatósági módosításokkal korrigált 2004. évi tételes terv	2004. évi tény	Index
	millió forintban		%
Információtechnológiai beruházások	2 089	1 618	77
Logisztikai Központ	270	251	93
Egyéb beruházások, beszerzések	1 250	1 098	88
Összesen	3 609	2 967	82

A 2004. évi beruházások tényleges összege 2 967 millió forint lett, 18%-kal kevesebb a tervezettnél, ami részben a határidők átütemezése miatti áthúzódások, illetve a pályázatási rendszer révén a tervhez képest elért megtakarítások következménye. **A 2005. évre áthúzódó beruházásokat is figyelembe véve a 2004. évi beruházási terv teljesülése közel 90%-os.**

Információtechnológiai beruházások

Az informatikai eszközpark, a számítástechnikai rendszerek és alkalmazások technikai szintentartása, illetve fejlesztése, a korszerű adattárolási és archiválási feltételek megteremtése érdekében 2004-ben 1 618 millió Ft értékű informatika beruházás valósult meg. Ezen belül:

- az informatikai infrastruktúra korszerűsítésének részeként
 - befejeződött a központosított adattárolási, mentési, archiválási rendszer 2003-ban megkezdett kialakítása, amellyel kisebb kockázatú tárolókapacitás jött létre,
 - kicserélték az elavult felhasználói hardvereszközöket (munkaállomásokat, monitorokat, nyomtatókat stb.),
 - kialakították az ECB Core-nethez és az ESCB-nethez való csatlakozás feltételeit, mind az éles, mind a háttérrendszer tekintetében;

- az integrált operatív rendszerek fejlesztésén belül sor került az analitikus számlavezető rendszer (Bankmaster) kiváltására;
- előrelépés történt a jegybanki statisztikai rendszerek fejlesztésében az MNB elemzési és publikációs tevékenységét támogató Adattárház projekthez kapcsolódóan, amely azonban az áthúzóadás miatt várhatóan csak ebben az évben fejeződik be;
- a szolgáltatások bővítésével egyidejűleg megújult az MNB Internet honlapja és intranet portálja, továbbá az ügyviteli folyamatok támogatása keretében megvalósult a meglévő rendszerek (többek között az iratkezelési és a munkaidő-nyilvántartási rendszer) továbbfejlesztése, valamint az emberierőforrás-gazdálkodás folyamatait támogató informatikai rendszer teljes integrációja.

Egyéb beruházások, beszerzések

2004-ben az egyéb beruházásokra és beszerzésekre fordított 1 098 millió forintnak több mint 70%-a az ingatlanok állagmegőrzéséhez és technológiai korszerűsítéséhez, mintegy 10%-a pénzfeldolgozás eszközeinek felújításához, a többi pedig egyéb kisebb eszközbeszerzésekhez kapcsolódott. A megvalósult jelentősebb munkálatok és beszerzések a következők:

- a Szabadság téri főépület utcai határoló falainak szigetelése és ezzel egyidejűleg a környező járdaburkolat felújítása;
- a központi épületek tartalék villamosenergia- és sűrítettlevegő-ellátásának megoldása; (a Magyar Államkincstárnak korábban átadott épületbeli energiaellátó rendszerek kiváltásaként);
- egy bankjegyfeldolgozó nagygép teljes körű felújítása;
- az elavult digitális üzletkötői telekommunikációs rendszer cseréje;
- irodai munkavégzésre és a krízisközponti funkció biztosítására is alkalmas nagylégterű terület kialakítása.

A Logisztikai Központ beruházás eredetileg jóváhagyott éves előirányzata 810 millió forint volt, amit az igazgatóság 2004. októberi határozatával – a közbeszerzési törvény hatálybalépésének következtében megváltozó beruházásütemezés miatt – 270 millió forintra csökkentett. 2004-ben 251 millió forint felhasználásával lezárult a több éven keresztül tartó beruházás – tágabb értelemben vett – előkészítő szakasza, elkészültek a létesítmény és a bankbiztonsági technológia kiviteli tervei, illetve kiírták a főállalkozói és az értéktári technológiai tendert. (A Logisztikai Központ beruházással részletesebben a következő fejezet foglalkozik.)

6. fejezet

A Logisztikai Központ beruházás megvalósításának helyzete

A felügyelő bizottság 2005. május 24-i ülésén megtárgyalta a "Logisztikai Központ beruházás megvalósulása, különösen a közbeszerzési törvényben foglaltakra tekintettel" című belső ellenőrzési jelentést.

Az ellenőrzés célja elsősorban a Logisztikai Központ beruházással kapcsolatban szükséges beszerzési eljárások (a fővállalkozó kiválasztása, az automata értéktári technológia beszerzése, tanácsadó cég kiválasztása) jogszabályokkal és belső utasításokkal való összhangjának vizsgálata volt.

Az MNB igazgatósága még 2003-ban a Logisztikai Központ prognosztizált pénzügyi tervében 6 125 millió forintot hagyott jóvá az építési-kivitelezési munkákra, a fővállalkozó kiválasztásának határidejét pedig 2004 októberére írta elő. A döntésnek megfelelően eddig három jelentős közbeszerzési eljárás indult.

a) *A fővállalkozó kiválasztására irányuló pályázatot* még az új közbeszerzési törvény hatálybalépése (2004. május 1.) előtt elindították, de – önként – a régi, többször módosított 1995. évi közbeszerzési törvény szerint írták ki.

A 2004. április 26-i részvételi felhívás alapján 12 cég vette át a dokumentációt, és 9-en nyújtottak be ajánlatot. A bíráló bizottság a 6 legjobbnak ítélt pályázót választotta ki ajánlattételre. A megadott határidőig (2004. október 18-ig) mind a 6 pályázó benyújtotta ajánlatát, közülük – több tárgyalási fordulót követően – a legkisebb (5 897 millió forint) bruttó vállalási árat ajánló pályázót (a Magyar Építő Rt.-t) hirdették ki győztesnek. (A fővállalkozói szerződés megkötésére 2005. május 6-án került sor.)

A fővállalkozói pályázat vizsgálatával kapcsolatban a belső ellenőrzés – néhány formai hiányosság feltárása mellett – a következő megállapítást tette:

„Az Eljárási rend szerint a Kreatív 2000 Kft. (Lebonyolító) feladata volt a fővállalkozó kiválasztására irányuló beszerzési eljárás lefolytatása, formai és technikai lebonyolítása valamint a közbeszerzési törvény előírásainak betartása és betartatása.

A versenyeztetésért a Lebonyolítót megillető díj 3 900 ezer forint + áfa, amit a szerződéskötés után fog megkapni.

Továbbá a Lebonyolító számlázta ki az ajánlattevőknek az ajánlati dokumentációk ellenárát mind a részvételi (300 ezer forint + áfa/ajánlattevő), mind az ajánlattételi szakaszban (1 500 ezer forint + áfa/ajánlattevő). Ez összesen 12 600 ezer forint + áfa összeget tett ki, amivel – a Kiemelt beruházások önálló osztálya tájékoztatása szerint – a Lebonyolító majd a szerződéskötés után számol el tételesen, levonva az eljárás során alkalmazott, és általa fizetett szakértők díját.

Sem az MNB és a Lebonyolító közötti szerződés, sem a rendelkezésünkre bocsátott egyéb dokumentumok sem rendelkeztek arról, hogy a dokumentáció ellenértékéért

befolyt pénz kit illet, illetve hogyan és milyen szabályok szerint kell elszámolnia a Lebonylítónak az MNB felé.”

A megállapítás alapján az fb szükségesnek tartotta a kérdés mielőbbi jogi és pénzügyi rendezését, és munkatervének elfogadása során úgy döntött, hogy erre 2006 áprilisában visszatér.

b) *Az automata értéktári technológia beszerzésére* az igazgatóság 1 187,5 millió forintot hagyott jóvá. A még 2003-2004. évben lefolytatott első beszerzési eljárást a Kiemelt beruházási bizottság a partner hibájából – a győztes pályázóval folytatott sikertelen tárgyalás miatt – 2004. szeptember 2-án eredménytelennek nyilvánította, és új, a közbeszerzési törvény szerinti eljárás elindítását határozta el. Ennek oka az volt, hogy időközben a közbeszerzési törvény hatálya alatt elindult fővállalkozói pályázat miatt jelentősen változtatni kellett volna a nyertes pályázóval megkötendő szerződést, annak érdekében, hogy megfeleljen a közbeszerzési törvény alapján megkötendő fővállalkozói szerződésnek.

A pályázati felhívásra 3 cég jelentkezett, amelyek közül kettőt találtak alkalmasnak ajánlattételre, míg a PEC N.V.-t – ún. közös ajánlat benyújtása miatt – kizárták.

Az eredményhirdetés után a PEC N.V. a Közbeszerzési döntőbírószágon megtámadta az MNB döntését azzal, hogy a törvény egy bizonyos pontját helytelenül alkalmazta.

A Közbeszerzési Döntőbírószág 2005. január 31-i határozatában a PEC N.V.-nek adott igazat, és megsemmisítette az MNB döntését. A Döntőbizottság határozata alapján az MNB-nek a PEC N.V.-t vissza kellett vennie a beszerzési eljárásba, de pénzbüntetést nem kellett fizetnie.

A döntőbírószági eljárás mintegy másfél hónap csúszást eredményezett.

A döntőbírószági határozat után az MNB újból elbírált a PEC N.V. által benyújtott dokumentációt, s az újbóli eredményhirdetéskor mind a három pályázót alkalmasnak találta. Az új határidőig két cég, köztük a PEC N.V. adott be ajánlatot.

c) Az MNB az emissziós tevékenységének a Logisztikai Központba történő majdani áttelepítésével párhuzamosan célul tűzte ki egy, az emissziós folyamatokat támogató informatikai rendszer bevezetését. Ennek érdekében az igazgatóság a teljes Integrált Emisszió Rendszer megvalósítására 400 millió forintot hagyott jóvá. E beruházás keretébe tartozik (mintegy 40 millió forint összegben) egy *minőségbiztosítási tanácsadó cég kiválasztása*, amelyre 2004 decemberében jelent meg a felhívás. A pályázati felhívásra 2 cég nyújtott be pályázatot, amelyek közül az egyiket kizárták, mert nem rendelkezett szoftverfejlesztésre vonatkozó minőségbiztosítási rendszerrel.

Az MNB a győztes pályázóval (Clarity Consulting Informatikai és Menedzsment Szolgáltató Kft.) két tárgyalási fordulót követően, 2005. március 11-én kötött szerződést.

A beruházás jelentőségére tekintettel az fb a későbbiekben is kiemelt figyelmet szentel e terület ellenőrzésének.

7. fejezet

A Magyar Nemzeti Bank peres ügyei

A felügyelő bizottság a peres ügyek helyzetét fb-ülés keretében tárgyalta, és a kapott tájékoztatás alapján a következőket állapította meg:

2004. december 31-én 27 peres eljárás (9 munkaügyi, 7 kártérítési és 11 egyéb) volt folyamatban, amelyek perértéke összesen 660 millió forintot, valamint heti 7-10 ezer USD tett ki. A perek döntő többségében (3 kivételével) az MNB az alperes. A 2004. január 1-jei állapothoz képest a peres ügyek száma kettővel, a perérték pedig 51 millió forinttal nőtt.

2004. év folyamán 11 új peres eljárás (3 munkaügyi és 8 egyéb polgári) indult. Ezekből az MNB csak egyet kezdeményezett, nevezetesen két munkavállalója (értéktár-kezelők) ellen, akiknek több mint 10 millió forint kártérítési kötelezettsége áll fenn a feltárt értéktári hiány okán. Erre az összegre az MNB 100%-os értékvesztést állapított meg, illetve tart fenn. Az fb úgy véli, hogy az értékvesztés fenntartása indokolt, mert az MNB-re nézve kedvező ítélet esetében is bizonytalan a kár megtérülése.

Az MNB az elmúlt év során mindössze két munkaügyi perben – csak részlegesen és kis összegben – lett vesztes, amikor a munkaügyi bíróság a jogerős ítéletében a felperesek részére (elmaradt jövedelemként) összesen 402 ezer forint megfizetésére kötelezte. A bíróság ebben az időszakban az MNB javára mintegy 2,5 millió forintot ítélt meg, amely összeg be is folyt. A pernyertességek eredményeként egyébként közel 35 millió forint megfizetése alól mentesült az MNB.

A peres ügyeket ismertető beszámoló és az fb-ülésen elhangzottak alapján a felügyelő bizottság megállapította, hogy nem volt olyan peres eljárás folyamatban, amely a 2004. évi mérlegbeszámolót módosító céltartalékképzési-igényt jelentett volna.

8. fejezet

Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok helyzete

Az fb a folyamatos tulajdonosi ellenőrzési tevékenysége során, az fb ülések keretében áttekintette az MNB leányvállalatainak 2004. évi gazdálkodásáról, valamint a Pénzjegynyomda jövőjéről szóló előterjesztéseket. Ezekkel kapcsolatban az fb fontosnak tartja megemlíteni a következőket:

- A Magyar Nemzeti Bank tulajdonában, illetve résztulajdonában 2004. december 31-én 6 (magyarországi székhelyű) társaság állt, amelyek könyvszerinti értéke 2003. év végén 10 766 millió forint volt. A BÉT Rt.-ben lezajlott tulajdonosváltás során, a Budapesti Árutőzsde KELER-részvényei egy részének megvásárlásával 50%-ról 53,3%-ra megnőtt az MNB tulajdoni részaránya a KELER Rt.-ben, s ennek következtében a tulajdonosi részesedések könyvszerinti értéke 2004. év végére 11 158 millió forint lett.
- Az MNB-nek a belföldi befektetései után a 2003. évi társasági eredményekből kapott osztalékbevétele 2004-ben 822 millió forint volt. A társaságok döntő része 2004-ben is jelentős eredményt ért el, aminek következtében az MNB részére történő osztalékbefizetés – döntően a KELER Rt.-nek köszönhetően – közel megduplázódott, mintegy 1 615 millió forint lett.
- A Bankjóléti Kft. „va” 2003-ban megkezdett végelszámolása folyamatban van, mert az egyik üdülőt (a balatonvilágosi Hotel Tópartot) még nem sikerült értékesíteni, továbbá azért, mert a budapesti szabadidőközpont bérleti szerződésével kapcsolatos kártérítési és kiürítési peres eljárás további elhúzódásával is számolni lehet.

Az MNB belföldi befektetéseinek 2004. évi vagyoni helyzete

Megnevezés	MNB részesedés (%)	Jegyzett tőke (millió forintban)	2004. évi adózott eredmény (millió forintban)	2004. évi eredmény alapján fizetett osztalék (millió forintban)
Pénzjegynyomda Rt.	100	8927	313	288
Magyar Pénzverő Rt.	100	575	125	125
Bankjóléti Kft. v.a.	100	602	-7,7	-
Keler Rt.	53,3	4500	2256	1066,6
Giro Rt.	14,6	2496	1307	135
BÉT Rt.	6,9	541	1038	-

A társaságok tevékenységének figyelemmel kísérése az ún. tulajdonosi képviselő feladata, amely képviselő munkáját a Magyar Nemzeti Bankban szakmai bizottságként működő Tulajdonosi bizottság támogatja.

A Tulajdonosi bizottság feladata: döntés-előkészítés az MNB befektetéseivel kapcsolatos stratégiai és üzletpolitikai kérdésekben, és állásfoglalás az MNB igazgatósága részére készülő alábbi tárgykörökben:

- a) az MNB kizárólagos tulajdonában lévő társaságok éves jelentésének, illetve éves és középtávú terveinek elfogadása,
- b) a társaságok tulajdonosi szerkezetének, valamint irányításának és vagyoni helyzetének módosítása,
- c) a társaságok működését érintő rendkívüli döntések előkészítése,
- d) az MNB nem kizárólagos tulajdonában lévő társaságokkal kapcsolatos döntések előkészítése, osztalékpolitika, tulajdonrészek értékesítése, vásárlása.

Az egyes tulajdoni részesedésekkel kapcsolatban említésre méltók a következők:

Pénzjegynyomda Rt.

Az MNB 1997-ben szerezte meg a Pénzjegynyomda Rt. kizárólagos tulajdonjogát, egyidőben a bankjeggyártás teljes technológiai rekonstrukciójának befejezésével. A társaság jegyzett tőkéje 8,9 milliárd forintra nőtt a fejlesztési ráfordításoknak megfelelően, amely összegből a bankjegynyomtatás korszerűsítése 3,6 milliárd forintot igényelt, míg a Pénzjegynyomda Rt. tulajdonába tartozó Diósgyőri Papírgyár Rt. rekonstrukciója 4,1 milliárd forintba került.

A társaság profilja három fő termékcsoporthot ölel fel:

- bankjeggyártás,
- kiemelt okmányok (útlevél, személyi igazolvány) előállítás,
- az egyéb nyomdaipari termékek (zárjegy, adójegy, bélyeg, orvosi vény, étkezési utalvány stb.) előállítás.

Az egyes fő termékcsoporthok aránya az értékesítésen belül:

adatok: százalékban

Megnevezés	2002. év	2003. év	2004. év
Bankjegyek	32,2	43,5	49,8
Kiemelt okmányok	28,8	26,4	21,2
ebből szem.azonosító kártyák	5,4	1,8	1,5
Egyéb nyomdaipari termékek	39,1	30,2	29,0
ebből kártyák	6,1	5,0	5,6

2004. évben a bankjegyekből 84,9 millió forint többletbevétel keletkezett.

A kiemelt okmányok közül a Belügyminisztérium évközben jelentős mértékben megemelte a magánútlevél és a vízum rendelését, amely szintén többletbevételt (309 millió forint) jelentett a társaságnak. Ugyanakkor sikerrel jelentek meg az uniós piacon

is (szlovák vízum, tartózkodási engedély), amely 128,6 millió forint terven felüli bevételt hozott.

A vállalat 2004. évre 263,3 millió forint értékben tervezett beruházásokat, a tényleges teljesítés ezzel szemben 246,6 millió Ft volt (93,7%). A beruházásoknak több mint a fele a gyártás-bővítés kategóriába tartozott.

A tervezettnél valamivel több, mintegy 313 millió forint adózott eredményből a Tulajdonosi bizottság javaslatára az MNB 288 millió forint osztalékot kap, a maradék pedig a társaság eredménytartalékába kerül.

A Pénzjegynyomda Rt. kapcsolt vállalkozása a Diósgyőri Papírgyár, amelynek fő tevékenysége a bankjegypapír és egyéb biztonsági papírok gyártása. A társaság 2004-ben 1 726 millió forint árbevételt realizált, amelyből mintegy 1 milliárd forint volt a bankjegypapír értékesítéséből származó árbevétel.

A társaság eredménye 114 millió forint lett, amiből a Pénzjegynyomda részére 110 millió forint osztalékot fizettek.

A Pénzjegynyomda Rt. jövőjével kapcsolatban részben enyhült az a bizonytalansági állapot, amelyre az fb az előző évi közgyűlési jelentésében felhívta a figyelmet. Azóta az euró bevezetésének 2010-re tolódására tekintettel az MNB véleménye megváltozott a társaság jövőjét illetően. **Az igazgatóság úgy ítélte meg,** mivel a jegybank számára az a fontos, hogy a forintbankjegy – az euró magyarországi bevezetéséig – megfelelő mennyiségben és minőségben rendelkezésre álljon, **a nyomdának a forintbankjegyek gyártásának befejezéséig az MNB tulajdonában kell maradnia. A döntést az is motiválta, hogy a forintbankjegy-igény a korábbi előrejelzéshez képest lényegesen magasabb mértékben volt prognosztizálható.**

Az MNB igazgatósága felkérte a társaságot, hogy dolgozzon ki egy középtávú stratégiát, amely magában foglalja az egyéb tevékenység, a különböző okmányok nyereséges gyártásának esetleges fejlesztését is.

Az fb véleménye szerint is racionális megoldásnak tűnik, ha a Pénzjegynyomda Rt. egyelőre az MNB tulajdonában marad, és folytatja tevékenységét, de úgy véli, a fő probléma ezzel nincs megoldva, a döntés későbbre tolódásával a kivezető út továbbra is kérdéses. Az fb különösen a Diósgyőri Papírgyár jövőjét látja problematikusnak, mert félt, hogy komoly vagyonvesztés is keletkezhet, ha kellő időben nem születik döntés. **Ezért az fb indokoltnak tartja, hogy az illetékes szervezetek 2006-2007-ben ismét tekintsék át a helyzetet, és hozzanak döntést a nyomda jövőjét illetően.**

Mivel az MNB állásfoglalása továbbra sem változott abban a tekintetben, hogy a nyomda euróbankjegyet nem gyárt, a forintbankjegyek megszűnésével potenciálisan vesztesége keletkezhet. Ennek várható mértéke azonban egyelőre nem számszerűsíthető, ezért az MNB ilyen címen értékvesztést nem képzett.

Magyar Pénzverő Rt.

A társaság – a Pénzjegynyomda Rt.-vel egyszerre – 1997 szeptemberében vált az MNB kizárólagos tulajdonú érdekeltségévé. A részvények megvásárlásához az MNB-nek 120 millió forinttal meg kellett emelnie a társaság alaptőkéjét, amely akkor 505 millió forintra nőtt. 2001-ben az MNB döntött a korábban külön vállalkozásként működő Érmeker Rt. Magyar Pénzverő Rt.-be történő beolvasztásáról, aminek következtében a társaság jegyzett tőkéje 575 millió forintra növekedett.

A Pénzverő Rt.-vel szemben támasztott legfőbb követelmény 2004. évben is a forgalmi pénzermék előállítás volt, amit megfelelő ütemezésben, mennyiségben és minőségben a szállítási szerződésben vállaltak szerint teljesített.

Megvalósultak a stratégiai tervből eredő feladatok. Teljesültek a Magyar Nemzeti Bank Logisztikai Központ beruházásának előkészítésével kapcsolatos teendők, elkészült az üzembe helyezésig terjedő időszak cselekvési programja. Az eurógyártásra történő felkészülés keretében befejeződött a verőgépek felújítása. Sor került a kiskereskedelmi értékesítési helynek az MNB Látogatóközpontba történő áthelyezésére is.

A társaság 2004. évi üzleti terve az előző évinél 33%-kal magasabb árbevétel elérését tűzte ki célul. A realizált árbevétel a tervezetnél is több lett. Az értékesítési bevételek – a forgalmi érmékből eredő árbevétel kivételével – minden termékcsoportban számottevően meghaladják az előirányzatot.

A 2004. évi adózott eredmény 125 millió forint lett, amelyet a társaság osztalék címén a tulajdonos részére teljes egészében befizet.

A társaság közel 500 millió eredménytartalékkal rendelkezik, amely a középtávú stratégiának megfelelően az euróérme-gyártáshoz való felkészülés fedezetére szolgál.

Központi Elszámolóház és Értéktár (KELER) Rt.

A társaság 1993-ban alakult 500 millió forintos alaptőkével az MNB 50%-os, valamint az értéktőzsde és az árutőzsde 25-25%-os tulajdonlásával. A társaság által felhalmozott eredménytartalékból a tulajdonosok több lépcsőben 4,5 milliárd forintra emelték a részvénytőke értékét. (Az MNB 2004-ben a már említett BÉT Rt.-ben történt tulajdonosváltás kapcsán 53,3%-ra növelte a részesedését.)

A társaság 2004-ben a prosperáló tőzsdei és tőzsdén kívüli kereskedelemnek köszönhetően, a kedvező költség szint, valamint a várakozáson felüli bevételek együttes hatásaként, történetének legmagasabb (758 millió forint összegű) üzleti eredményét érte el, az adózott eredménye pedig összesen 2 256 millió forint lett.

Az MNB, figyelembe véve a hazai és nemzetközi tőkepiaci folyamatokat, a KELER Rt.-ben meglévő részvényei értékesítését tervezi.

GIRO Elszámolásforgalmi Rt.

A GIRO Rt. 1994 óta végzi a bankközi elektronikus elszámolásokat. A társaság részvénytőkéjének értéke az eredménytartalékból két lépcsőben végrehajtott tőkeemelés követően 2 496 milliárd forint lett, amelyből az MNB részesedése 14,6% volt. (E részesedés mértéke a tulajdoni hányad 50%-ának értékesítésével 2005-re 7,3%-ra csökkent.)

A társaság klíringforgalma a 2004. évben dinamikusán bővült. A feldolgozott tranzakciószám 7,4%-kal nőtt, másfél százalékkal meghaladva az előző évit.

A 2004. évi gazdálkodás adózás előtti eredménye (1 574 millió forint) 15,7%-kal nőtt. E mögött egyrészt az elszámolásforgalmi, valamint az egyéb tevékenységekből származó bevételek növekedése, másrészt a társasági szintű költség- és ráfordítástömegben elért költségmegtakarítás húzódik meg. Mindezek együttes hatásaként a 2004. évi adózott eredmény 1 307 millió forint lett.

Az MNB a stratégiájában hosszabb távon nem számol a GIRO Rt.-ben meglévő tulajdonosi pozíciójának megtartásával.

Budapesti Értéktőzsde Rt.

Az MNB a BÉT alapító tagjaként 1991 óta fenntartja tagsági viszonyát. A BÉT kezdetben nem gazdasági társaságként, hanem non-profit intézményként működve vállalta, hogy kizárólag a tőzsdei rendszer fejlesztésére fordítja a működési költségek levonása után fennmaradó szabad pénzeszközait.

Időközben az Államadósságkezelő Központ létrehozásával megszűnt az MNB állampapír-ügynöki szerepe, és ezzel a tőzsdei kereskedésben való részvétele is, mivel az ÁKK a kibocsátásokat átvette, majd megszervezte az elsődleges forgalmazói rendszert. A tőzsde egy jól működő piaci szervezetté nőtte ki magát, részvénytársasággá szerveződött. Ezért az MNB tulajdonosi szerepének gazdaságpolitikai és piaci indoka ma már nincs.

A BÉT Rt. tulajdonosi körében jelentős átrendeződés volt tapasztalható, erőteljes koncentráció ment végbe a pénzügyi befektetők irányába, amely folyamat a BÁT Rt.-nél is lezajlott. Mindez felgyorsította a BÁT Rt. és a BÉT Rt. közötti integrációt, amely végrehajtásáról a döntés megszületett. 2004 májusában a HVB Hungary Rt. egy konzorcium vezetőjeként mind a BÉT-ben, mind a BÁT-ban többségi tulajdont szerzett. Az egyesülési folyamat érintheti a KELER Rt. tulajdonosi szerkezetét, illetve az MNB e befektetésekre vonatkozó stratégiai szándékának konkrét megvalósítását.

Az Értéktőzsde 2004-ben kiemelkedően sikeres pénzügyi évet zárt. A kereskedési forgalom az év egészét tekintve jelentősen növekedett, különösen a vezető részvények vonatkozásában, illetve az állampapírok piacán.

Az év közben végbement tulajdonosváltás a társaság működésében nem okozott törést, az új főtulajdonosi konzorcium tervei szerint regionális jelentőséget szánnak a BÉT-nek.

A tőzsdei tevékenység árbevétele több mint 1,8 milliárd forint volt, az adózott eredmény pedig 1 038 millió forint lett.

MNB Bankjóléti Kft.

A társaság jegyzett tőkéje 602 millió forint. A társaság a tulajdonába apportált üdülők és a kezelésére bízott munkahelyi étterem és büfék üzemeltetését végezte. A Kft. számára romló működési feltételeket teremtett az MNB szociális-jóléti rendszerének változása, az MNB létszámának erőteljes csökkenése. Ezek a változások a Kft. szolgáltatásai iránti igények jelentős mérséklődésével is együtt jártak.

A Bankjóléti Kft. az elmúlt években veszteséges volt, ezért az MNB vezetése még 2002-ben a társaság végelszámolással történő megszüntetéséről döntött, s egy MNB alkalmazottat nevezett ki végelszámolónak. A végelszámoló azt a megbízást kapta, hogy a Kft. vagyontárgyai – alacsony üzemelési költségek mellett – a piacon elérhető legmagasabb áron legyenek értékesítve. A Cégbíróság 2003. április 10-én visszamenőleges hatállyal bejegyezte a végelszámolás megkezdését. Ennek megfelelően a végelszámolási feladatokat ténylegesen 2003 májusában megkezdték. A végelszámolás megkezdésének időpontjára bezárták a Kft. tulajdonában levő szállodákat és üdülőket, az ott dolgozó személyi állományt elbocsátották.

Az ingatlanokat a hivatalos felértékelés után országos terjesztésű lapokban többször is meghirdették. A Kft. tulajdonában lévő ingatlanok – speciális jellegük és értékük miatt – a nehezen értékesíthető létesítmények közé sorolhatók. Ennek ellenére az ingatlanvagyon többségét sikerült – a szakvéleményben felbecsült ár felett – értékesíteni az alábbiak szerint:

Megnevezés	Bruttó eladási ár	Eladás dátuma
Hotel Panoráma Tihany	370.000.000,-Ft	2003. 05. 28.
Gyermeküdülő	150.077.125,-Ft	2003. 05. 23.
Orfű, Apartmanház	56.250.000.-Ft	2004. 03. 31.
Kisköre	46.750.000.-Ft	2002. 05. 14.
Dobogókő	13.000.000,-Ft	2003. 11. 04.

A többszöri hirdetés ellenére sem sikerült értékesíteni egyelőre a balatonvilágosi Hotel Tópart üdülőt, a Nánási úti sportcentrum értékesítését pedig továbbra is akadályozza az MNB Sportköre által korábban kötött szerződés felmondásából eredő peres eljárás.

A végelszámolás során eddig hitelezői igényt nem jelentettek be. A végelszámolás megindítása előtt az MNB felmondta a Budapest, Nánási út 17-19. szám alatt található szabadidőközpont (sportcentrum) bérleti szerződését. A bérlő kártérítési-, míg a Bankjóléti Kft. kiürítési pert kezdeményezett. (A bérlő kárigénye 220 millió forint és annak járulékai.) A bérlő a beépítés költségein felül a szerződés lejáratának időpontjáig (2010. december 31-ig) kiesett haszon címén is követelést támasztott.

A többszöri, peren kívüli tárgyalások nem vezettek eredményre, tekintettel arra, hogy a volt bérlő az építési költségen felül (amelyet számlákkal nem tud igazolni) irreális kártérítést is igényel.

A II. fokú bírósági ítélet elutasította, hogy a bérlő a kártérítési igényének megfelelő mértékben tulajdonjogot szerezzen az ingatlanon. A kártérítés mértékének megállapítása tekintetében pedig visszakerült az ügy az I. fokú bíróságra.

Amennyiben az álláspontok nem közelednek, a peres eljárás több éves elhúzódásával lehet számolni, és a per befejezéséig az ingatlan piacképesen nem értékesíthető, illetve nem üzemeltethető.

9. fejezet

Az MNB 2005. évi pénzügyi terve

Az igazgatóság az MNB működési költségeinek és a beruházásainak 2005. évi pénzügyi tervét a 2004. december 17-i ülésén fogadta el.

A működési költségterv főösszege 15 668 millió forint, amelyből 232 millió forint (a tételes költségterv 1,5%-a) a központi tartalékkeret.

A működési költségek alakulása:

Megnevezés	2001. (tény)	2002. (tény)	2003. (tény)	2004. (terv)	2004. (tény)	2005. (terv)
Működési költség (millió Ft)	15 195,6	13 507,3	12 699,6	14 872,5	13 524,0	15 668,2
Nominál index (előző év = 100%)	99,7	88,9	94,0	117,1	106,0	105,4
<i>Infláció (éves átlagos) százalékban</i>	<i>109,2</i>	<i>105,3</i>	<i>104,6</i>	<i>106,5</i>	<i>107,0</i>	<i>104,5</i>
Reál index (előző év = 100%)	91,3	84,4	89,9	110,0	100,0	100,8
Reál index (2001 = 100%)		84,4	75,9	83,4	76,0	84,1

A 2005. évi terv főösszege a működési költségek 2004. évi jóváhagyott tervénél 5,4%-kal magasabb. A 2003-2004. években megvalósult, valamint a 2005. év tervezett beruházásai miatt az értékcsökkenési leírás 2006-ban előreláthatólag 22%-kal (közel 336 millió forinttal) emelkedik. E nélkül a 2005. évi működési költségterv csak 2,9%-kal haladná meg a 2004. évi tervet.

A beruházások 2005. évi tervének főösszege 6 099 millió forint, amelynek összetétele az alábbi:

- Logisztikai Központ kialakítása: 3 100 millió forint,
- IT fejlesztés: 1 913 millió forint,
- működési szolgáltatásokkal kapcsolatos beruházás: 796 millió forint,
- központi tartalékkeret: 290 millió forint (a tételes terv 5%-ának megfelelő összeg).

2004-ről 240 millió forint összegű fejlesztés áthúzódásával kell számolni. Az időbeli eltolódást egyrészt a többletfeladatok felmerülése, másrészt a tervezettől eltérő technológiájú, illetve módosított felhasználói igényű, időben áthúzódó megvalósítás szükségessége okozta.

A 2005. évi pénzügyi terv részletezését a 6/a-b. számú mellékletek tartalmazzák.

A belső ellenőrzés pénzügyi szempontból megvizsgálta a Beruházási és költséggazdálkodási bizottság elé terjesztett pénzügyi tervben szereplő beruházási és

működési költségtételek mögötti igények valódiságát. Ennek során feltárt néhány számszaki, kalkulációs hibát, s a tervezési folyamatra nézve tett néhány ajánlást. Ezenkívül megnevezett néhány tételt, amelyeknek számszerű alátámasztottságáról nem tudott maradéktalanul meggyőződni, mivel azok tervezése metodikai okokból bizonytalan.

**Az fb tudomásul vette az MNB 2005. évi pénzügyi tervéről szóló előterjesztést, de megjegyezte, indokoltnak tartja: a terv végrehajtása során az igazgatóság törekedjék a tervben szereplő előirányzatokhoz mérten érzékelhető megta-
karítások elérésére.**

10. fejezet

A belső szabályozás helyzete az MNB-ben

Az fb két évvel ezelőtt foglalkozott átfogóan az MNB belső szabályozottságának helyzetével, amikor áttekintette a szabályozás-felülvizsgálati projekt tevékenységét, és megállapította, hogy az a kitűzött célt lényegében teljesítette, mindössze egy-két területen maradt néhány szabályozási hiányosság.

A szabályozás-felülvizsgálat eredményeként megállapítható, hogy a hatályos belső szabályok száma jelentősen csökkent (az alelnöki utasítás és a körlevél, mint szabályozási eszköz megszűnt), az utasítások megfelelnek az új standard tartalmi és formai követelményeinek, a szabályozási hiányosságok is megszűntek. Ezzel sikeresen lezárult a szabályozás felülvizsgálata, a szabályozási munka ezt követően ismét a napi feladatvégzéshez illeszkedve folytatódik.

Az ÁSZ 2004. szeptemberi, a bank működésének ellenőrzéséről szóló jelentése is alátámasztotta ezeket a megállapításokat, miszerint az MNB konzisztens egységbe foglalta a korábbi ügyrendeket és szabályzatokat, befejezte szabályzatai felülvizsgálatát és az újraszabályozást, a Belső szabályozási önálló osztály a feladatait teljesítette, a korábban feltárt hiányosságokat megszüntették, az MNB vezetése fokozott hangsúlyt helyez a szabályzatok betartására.

Az fb a 2004. októberi ülésén is önálló napirendként foglalkozott a belső szabályozás helyzetével, különös tekintettel az EU-tagságból eredő, valamint a közbeszerzéssel kapcsolatos belsőszabály-módosításokra.

Az ülésre benyújtott előterjesztés valamint a kérdésekre kapott válaszok alapján az fb megállapította, hogy **az EU-tagságból, valamint a közbeszerzési törvény alkalmazásából következő SZMSZ és más belsőszabály-módosítások rendben megtörténtek.**

11. fejezet

Az MNB közcélokot szolgáló támogatási politikája

Az fb 2004 szeptemberében tárgyalta az MNB támogatási politikájáról szóló beszámolót. A beszámoló szerint az MNB a támogatási tevékenysége során főként a kiemelkedő humanitárius és/vagy a jegybanki tevékenységhez kapcsolódó, továbbá az európai jegybankok gyakorlatához igazodó célokat tekinti támogatásra érdemesnek.

A beérkezett kérelmeket az illetékes szervezeti egység kezeli, és döntési javaslattal előterjesztést készít az MNB elnökének. Pozitív elbírálás esetén szerződés is készül, amelyben megjelölik a támogatás célját, és kikötik, hogy az összeg másra nem használható fel, továbbá beszámolási kötelezettséget is előírnak. A szerződés be nem tartása visszafizetési kötelezettséggel jár.

A támogatásokra a korábbi években (évente) 36 millió forint állt rendelkezésre, 2004-ben azonban – a Látogatóközpont megnyitására tekintettel, a vidéki diákok utazási költségéhez való hozzájárulás miatt – a támogatási keretet 50 millió forintra emelték.

Az ülésen egy kérdés kapcsán szóba került az is, hogy az MNB által létrehozott ún. „Közjóért” Alapítvány – amely 2001-ig az MNB keretén belül működött, s kuratóriumi tagságát is az MNB határozta meg – továbbra is megkapja a szokásos összeget az MNB-től, de az új támogatási koncepció szerint az MNB nem kíván a kuratóriumi tagok személyébe beleszólni, illetve a döntésekben még közvetve sem részt venni. Az MNB ugyanakkor az általa nem támogatott kérelmek egy részét átadja a „Közjóért” Alapítványnak.

Az fb a beszámoló tárgyalása során hiányolta annak szabályozását, hogy az MNB elnöke konkrétan milyen jellegű tevékenységeket tart támogatásra érdemesnek. Az elmúlt időszak támogatásait végignézve az fb egyes tagjai több olyan támogatást is szóvá tettek, amelyeknek indokoltsága – véleményük szerint – megkérdőjelezhető. Megfogalmazódott az is, hogy a karitatív támogatásoknak az MNB tevékenységéhez semmi köze, a jegybanki feladatokhoz kapcsolódóakat pedig nem kellene egyszemélyi (elnöki) hatáskörben kezelni.

Végül **az fb** azzal zárta le az ügyet, hogy a támogatások jelenlegi gyakorlata sok szempontból megkérdőjelezhető, nem meggyőző, nem világos. Egyúttal **azt ajánlotta az igazgatóságnak**, hogy amikor megkapja a támogatási tevékenységről szóló szokásos, éves beszámolót, **tekintse át az eddigi gyakorlatot, és mérlegelje**, hogy milyen irányt kíván követni, illetve **az egész támogatási rendszert hogyan lehetne átalakítani, továbbfejleszteni.**

Az igazgatóság 2005 januárjában tárgyalta a támogatási tevékenységről szóló beszámolót, amelynek során 2005-re szintén 50 millió forint összegű keretet hagyott jóvá. Az ülésen részben reagáltak az fb-nek a témával kapcsolatos korábbi eszmecserejére is. **A támogatások ügyében úgy változtattak a döntési mechanizmuson, hogy egy 3 tagú bizottságra bízták a kérelmek elbírálását.** Áttekintették a különböző, – részben MNB alapítású alapítványok helyzetét –, és ezek racionalizálásáról, illetve az MNB kilépéséről született több döntés.

12. fejezet

Az MNB-törvény módosítása miatti alkotmánybírósági beadvánnyal kapcsolatos MNB-kommunikáció

A pénzügyminiszter 2005. február elején, az MNB felügyelő bizottságához levelet intézett, amelyben – az MNB-törvény miatti alkotmánybírósági beadvánnyal kapcsolatban – **az MNB függetlenségével össze nem férhető tevékenység esetleges folytatásának vizsgálatára vonatkozó javaslatot tett.**

Az fb elnöke, miután az fb tagjaival konzultált az ügyben, tájékoztatást kért az MNB elnökétől.

Az fb a soron következő, 2005. februári ülésén önálló napirend keretében foglalkozott az ügygel, amelyen személyesen az MNB elnöke is részt vett.

Az fb a hatáskörében eljárva az ügygel összefüggésbe hozható országgyűlési bizottsági és plenáris ülésekről készült jegyzőkönyv-részletek, az MNB-közlemények, valamint az ügygel kapcsolatban megjelent, illetőleg elhangzott sajtó- és média hírek, továbbá az MNB elnökének írásos tájékoztatója, és az fb ülésén feltett kérdésekre adott válaszai alapján – **egyhangúlag** – a következő álláspontot alakította ki:

Az MNB az alkotmánybírósági beadvány elkészítéséhez nyújtott ún. technikai segítséggel az „MNB függetlenségével, illetve törvényben meghatározott feladataival össze nem férő tevékenységet” nem folytatott, ugyanis a rendelkezésünkre álló információk alapján nem állapítható meg, az MNB részt vett volna az alkotmánybírósági beadvány érdemi kidolgozásában. Az érdemi segítségnyújtás ténye még akkor sem állapítható meg, ha az MNB elnökének kritikai véleményét, valamint a jegybank nyilvános szakmai anyagait az előkészítés során nagy valószínűséggel felhasználták.

Ugyanakkor megállapítható, hogy félreértésre adhatott alapot az, hogy az MNB elnöke, illetőleg szóvivője „technikai segítségnyújtásnak” minősítette a jegybank-törvény utolsó módosításával kapcsolatos, az MNB-nek a jegybank honlapjáról mindenki által megismerhető szakmai álláspontját, a jogszabályok ütközését és az EKB véleményét tartalmazó dokumentumok ismertetését, valamint átadását.

Az fb javasolta, hogy egy belső utasításban szabályozásra kerüljön az a kérdés, hogy az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló törvényben megfogalmazott, a képviselői tisztség ellátásának támogatására vonatkozó kötelezettségnek az MNB mennyiben és hogyan köteles eleget tenni.

Az fb elnöke az fb által rekonstruált körülményekről, és annak alapján az egyhangúlag kialakított fb-álláspontról a 7. sz. melléklet szerinti válaszlevélben tájékoztatta a pénzügyminisztert.

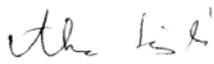
* * *

A Magyar Nemzeti Bank felügyelő bizottsága a beszámolási időszakban – amint eddigi tevékenysége során mindvégig – arra törekedett, hogy az MNB-törvényben rögzített feladatait maradéktalanul ellássa. Ehhez az MNB munkatársaitól és igazgatóságától minden szükséges információt megkapott. Az fb ezen az információs bázison a belső ellenőrzési vizsgálatok eredményeit alapul véve végezte munkáját, amelynek fő célja az MNB tulajdonosi ellenőrzésének biztosítása volt.

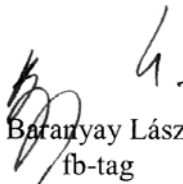
Úgy véljük, hogy beszámolónk jól tükrözi az fb alapvető feladatának teljesítésére irányuló elmúlt éves munkánkat, illetve annak eredményeként az fb tagjai által egyhangúlag levont következtetéseket.

E beszámolónkkal ismét elősegíteni kívánjuk, hogy az Országgyűlés – és ezáltal a lehető legszélesebb értelemben vett közvélemény is – a független státusú Magyar Nemzeti Bankról, illetve annak áttekinthető és ellenőrizhető működéséről olyan képet kapjon, amelynek hitelességéhez nem fér kétség.

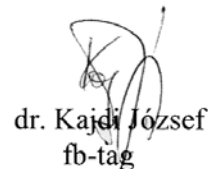
Budapest, 2005. június 15.



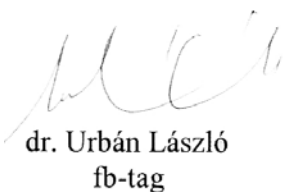
Akar László
fb-elnök



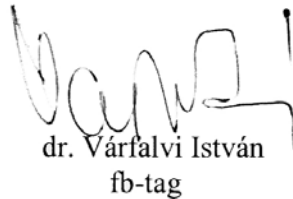
Baranyay László
fb-tag



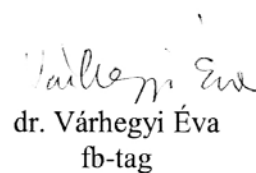
dr. Kajdi József
fb-tag



dr. Urbán László
fb-tag



dr. Várfalvi István
fb-tag



dr. Várhegyi Éva
fb-tag

A Magyar Nemzeti Bank felügyelő bizottságának ügyrendje

1. §

A felügyelő bizottság jogállása

(1) A felügyelő bizottság (a továbbiakban: fb) a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) folyamatos tulajdonosi ellenőrzésének szerve.

(2) Az fb maga állapítja meg ügyrendjét, melyet a részvénytulajdonost képviselő pénzügyminiszter részvényesi határozattal hagy jóvá.

2. §

A felügyelő bizottság jog- és hatásköre

(1) Az fb a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvényben (a továbbiakban: MNB tv.), valamint a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvényben foglaltaknak megfelelő ellenőrzési feladatokat, vagyis az MNB mint részvénytársaság működésének tulajdonosi ellenőrzését látja el tekintettel az MNB sajátosságaira.

(2) Az fb ellenőrzési hatásköre nem terjed ki az MNB tv. 4. §-ának (1)–(7) bekezdéseiben meghatározott, alábbi alapvető feladataira, illetve azoknak az MNB eredményére gyakorolt hatására:

- a) a monetáris politika meghatározása és megvalósítása,
- b) bankjegy- és érmekibocsátás,
- c) hivatalos deviza- és aranytartalék képzése és kezelése,
- d) a deviztartalék kezelésével és az árfolyampolitika végrehajtásával kapcsolatban devizaműveletek végzése,
- e) a belföldi fizetési és elszámolási rendszerek kialakítása és szabályozása, és azok biztonságos és hatékony működésének támogatása,
- f) az MNB feladatainak ellátásához szükséges statisztikai adatok gyűjtése és közzététele,
- g) az értékpapír-elszámolási rendszerek biztonságos és hatékony működésének, a pénzügyi rendszer stabilitásának, valamint a pénzügyi rendszer prudenciális felügyeletére vonatkozó politika kialakításának és hatékony vitelének támogatása.

(3) Az fb köteles haladéktalanul értesíteni az MNB igazgatóságát (a továbbiakban: igazgatóság), amennyiben az ellenőrzési tevékenysége során jogellenességet, illetőleg alapszabályba vagy közgyűlési határozatba ütköző tény, mulasztást, visszaélést észlel, és ha szükséges, kezdeményezi a közgyűlés összehívását, vagy – ha ennek az igazgatóság nem tesz eleget – arról maga intézkedik, és egyben javaslatot tesz a közgyűlés napirendjére is.

(4) Az fb az ellenőrzési hatáskörébe tartozó kérdésekben az MNB igazgatósága tagjaitól és az MNB ügyvezető igazgatóitól szóban vagy írásban felvilágosítást kérhet, amelyet a megkeresett, vagy az általa kijelölt személy ad meg. Az fb az MNB könyveit és iratait megvizsgálhatja. Az fb munkája során a jóváhagyott költségterve keretein belül – eseti vagy állandó jelleggel – külső szakértőt is igénybe vehet.

(5) Az fb – a jelen ügyrend 2. §-ának (2) bekezdésében foglalt korlátozással – köteles megvizsgálni az MNB közgyűlésének napirendjén szereplő valamennyi lényeges üzletpolitikai jelentést, valamint minden olyan előterjesztést, amely az MNB közgyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyre vonatkozik.

(6) A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szerinti beszámolóról és eredménykimutatásról az MNB közgyűlése csak az fb – a 2. § (2) bekezdésében foglalt korlátozásra tekintettel készített – írásbeli jelentésének birtokában határozhat.

(7) Az fb tagjai – az MNB tv.-ben előírt kötelezettségnek megfelelően – évente saját tevékenységükről közös beszámolót készítenek, és azt megküldik az Országgyűlésnek, illetőleg a pénzügyminiszternek. Ezen túl is az fb-tag – igény szerint – tájékoztatási kötelezettséggel tartozik az őt megválasztó Országgyűlésnek, illetőleg az őt megbízó pénzügyminiszternek.

(8) A belső ellenőrzés szervezetét az fb – a 2. § (2) bekezdésben rögzített korlátozásokkal összhangban – csak a hatáskörébe tartozó feladatok tekintetében irányítja. A belső ellenőrzés vezetőjének kinevezése, illetőleg felmentése csak az fb egyetértésével történhet meg.

(9) Az fb az igazgatósággal egyetértésben jóváhagyja a belső ellenőrzés munkatervét, illetőleg a belső ellenőrzés éves beszámolóját. Az fb – a 2. § (2) bekezdésben rögzített korlátozásokkal összhangban – a munkatervben nem szereplő további konkrét vizsgálatot is elrendelhet. Amennyiben az MNB igazgatósága a belső ellenőrzés jóváhagyott munkatervén kívül rendkívüli vizsgálatot kezdeményez, úgy ezzel a belső ellenőrzés munkaterve kiegészül, és amennyiben ez a vizsgálat az fb hatáskörébe tartozó feladatokat is érinti, az fb elnöke erről az fb soron következő ülésén tájékoztatást ad.

(10) A belső ellenőrzés vezetője – a 2. § (2) bekezdésben rögzített korlátozásokkal összhangban – az fb elnökének megküldi az fb hatáskörébe tartozó vizsgálati jelentéseket. Az fb elnöke ezeket, valamint az MNB tv. 52/A. (2) bekezdésébe foglalt tájékoztatási kötelezettség alapján az MNB igazgatóságától kapott vizsgálati megállapításokat az fb-tagok rendelkezésére bocsátja. Az fb – a rendelkezésére bocsátottak közül – az általa kiválasztott egyes jelentéseket, illetve megállapításokat megtárgyalja, és szükség esetén határozatot hoz.

3. §

A felügyelő bizottság összetétele

(1) Az fb tagjai:

- a) az Országgyűlés által választott elnök,
- b) az Országgyűlés által választott további három tag,

- c) a pénzügyminiszter képviselője,
 - d) a pénzügyminiszter által megbízott szakértő.
- (2) Az fb tagjai jogait és kötelezettségeiket csak személyesen gyakorolhatják.
- (3) Az fb tagjai az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal kötelesek eljárni.
- (4) Az fb tagjai tanácskozási joggal részt vesznek az MNB közgyűlésén.
- (5) Az fb tagjai az MNB tv. szerint előírt összeférhetlenségi és titoktartási nyilatkozataikat az fb ülése részére nyújtják be, azok őrzéséről az fb titkársága gondoskodik.

4. § A felügyelő bizottság elnöke

- (1) Az fb elnökének feladata az fb mint testület működésének szervezése.
- (2) Az fb elnöke vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt felügyelő bizottsági tag
- a) az fb jóváhagyott munkatervére támaszkodva meghatározza az ülés előzetes napirendjét, felügyeli a napirendre kerülő anyagok összeállítását;
 - b) összehívja és vezeti az fb üléseit;
 - c) kijelöli a jegyzőkönyv vezetőjét és hitelesítőjét;
 - d) elrendeli a szavazást és megállapítja annak eredményét;
 - e) a jelen ügyrend 2. §-ának (3) bekezdésében részletezettek esetén az fb felhatalmazása alapján összehívhatja a közgyűlést;
 - f) a közgyűlésen az fb felhatalmazása alapján ő vagy az fb által megbízott tag ismerteti az fb-nek a mérlegről, az eredménykimutatásról és az MNB rendeltetésszerű működését érintő fontosabb jelentésekről kialakított állásfoglalását;
 - g) az fb felhatalmazása alapján és nevében kapcsolatot tart az fb-tagokat megválasztó Országgyűléssel, illetőleg annak illetékes bizottságaival, valamint a megbízó pénzügyminiszterrel, és az Állami Számvevőszék vezetőivel,
 - h) két ülés között biztosítja az fb kapcsolatát az MNB elnökével, vezetőivel, valamint a könyvvizsgálóval, erről utólagosan tájékoztatja az fb-t;
 - i) meghívás esetén tanácskozási joggal vesz részt az igazgatóság ülésén,

- j) gondoskodik a számviteli törvény szerinti beszámoló elfogadásához szükséges, illetőleg a jelen ügyrend 2. §-ának (7) bekezdése szerinti jelentés kiadásáról.

5. §

A felügyelő bizottság munka- és költségterve

(1) Az fb éves munkaterv alapján működik, amely naptári évre, vagy az éves közgyűlések időpontja által meghatározott időszakra egyaránt vonatkozhat.

(2) A munkaterv a testület – jelen ügyrend 2. §-ának (2) bekezdésében foglalt korlátozására figyelemmel meghatározott – ellenőrzési jogkörébe tartozó feladatokat tartalmazza.

(3) Az fb elnöke az fb tagjaival konzultálva összeállítja az éves munkatervre vonatkozó javaslatot. Az éves munkatervet az fb legkésőbb az alakuló ülése utáni, illetve a tárgyidőszak első ülésén hagyja jóvá.

(4) Az fb a munkatervét tájékoztatásul megküldi a részvénytulajdonost képviselő pénzügyminiszternek, az Országgyűlés elnökének és az Állami Számvevőszék elnökének.

(5) Az fb működésének és feladatai zavartalan ellátásának tárgyi, személyi és pénzügyi feltételeiről az MNB gondoskodik. Az fb az éves költségtervét munkatervének megfelelően maga állapítja meg, a költségterv az MNB éves pénzügyi tervének részét képezi.

6. §

A felügyelő bizottság ülései

(1) Az fb szükség szerinti gyakorisággal, de általában havonta ülésezik. Az fb ülését az elnök, vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt felügyelő bizottsági tag hívja össze és vezeti le.

(2) Az fb ülésének összehívását az ok és a cél megjelölésével az fb bármely tagja is kérheti az elnöktől, aki a kérelem kézhezvételétől számított nyolc napon belül köteles intézkedni az fb ülésének harminc napon belüli időpontra történő összehívásáról. Ha az elnök a kérelemnek nem tesz eleget, a tag maga jogosult az ülés összehívására.

(3) Az ülésre való meghívás történhet írásban vagy rövid úton (telefon, telefax stb.) a hely, az időpont és a tárgy megjelölésével. Az fb tagjainak az értesítést legalább öt, a megtárgyalandó írásos anyagokat pedig lehetőleg legalább három munkanappal az ülést megelőzően meg kell kapniuk.

(4) Az fb üléseire meg kell hívni az MNB elnökét, a könyvvizsgálót, az MNB elnöke által az fb-vel való kapcsolattartásra kijelölt személyt, a belső ellenőrzés vezetőjét, az Állami Számvevőszék képviselőjét. Az fb elnöke – vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt felügyelő bizottsági tag – az egyes napirendek tárgyalásához további személyeket is meghívhat.

(5) Az fb az ülés megkezdésekor dönt a végleges napirend meghatározásáról. Az előzetes napirendi javaslatban nem szereplő kérdés csak akkor vehető fel napirendre, ha az fb valamennyi tagja ehhez hozzájárul, illetőleg ha az tájékoztató jellegű, és döntést nem igényel.

(6) Az fb határozatképes, ha tagjainak legalább kétharmada jelen van. Határozatait nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza.

(7) Az fb zárt ülést is tarthat, amelyen csak az fb tagjai vehetnek részt. Zárt ülés megtartását bármely fb-tag kezdeményezheti, és erről az fb vita nélkül dönt. Az fb hatáskörébe tartozó személyi kérdésekről zárt ülésen kell dönteni.

(8) Az fb által vizsgált kérdésben személyében, illetve személyéhez kapcsolható intézmény révén érintett fb-tag az adott napirend megtárgyalásában, valamint az azzal kapcsolatos határozathozatalban nem vehet részt.

7. § Jegyzőkönyv

(1) Az fb üléséről jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyet – az ülést levezető és a jegyzőkönyvet hitelesítő aláírásával – tíz munkanapon belül kell véglegesíteni. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a hozzászólásokat, illetve a vita lényegét, a hozott határozatokat, a szavazati arányokat, és kérésre a szavazatok név szerinti megjelölését. Az fb bármelyik tagja kérheti szó szerinti jegyzőkönyv készítését. Az fb-tagok jogosultak az eltérő álláspontjukat tartalmazó írásbeli nyilatkozatukat a jegyzőkönyvhöz csatolni. A jegyzőkönyv elkészítéséről a felügyelő bizottság titkársága gondoskodik.

(2) Az ülésekről készült jegyzőkönyvet megkapják:

- a) az fb tagjai,
- b) az MNB elnöke,
- c) az MNB alelnökei,
- d) az MNB elnöke által az fb-vel való kapcsolattartásra kijelölt személy,
- e) az Állami Számvevőszék elnöke,
- f) az fb titkárságának vezetője,
- g) könyvvizsgáló,
- h) a belső ellenőrzés vezetője.

(3) A zárt ülésről készült jegyzőkönyvet csak az fb tagjai kapják meg.

8. § Titoktartási kötelezettség

(1) Az fb tagjai a megbízatásukkal kapcsolatban tudomásukra jutott titkot képező adatokat, értesüléseket az MNB tv. 54. §-a tartalmának megfelelően kötelesek megőrizni.

- (2) Az fb tagjai a felügyelő bizottsági tagsági jogviszonyuk létrejöttkor titoktartási nyilatkozatot tesznek.

9. §

A felügyelő bizottság titkársága

(1) Az fb munkájával kapcsolatos egyeztetési, szervezési és egyéb titkársági feladatokat a felügyelő bizottság titkársága látja el, amely kettő főből áll.

(2) A felügyelő bizottság titkársága vezetőjének az MNB alkalmazottjaként történő felvétele, munkakörének meghatározása, valamint munkaviszonyának megszüntetése az fb döntése és javaslata alapján történik. A titkárság másik, adminisztratív feladatokat ellátó alkalmazottja az fb elnökének javaslata alapján ugyancsak az MNB alkalmazottjaként kerül felvételre, és munkaviszonyának megszüntetése is csak az fb elnökének egyetértésével lehetséges.

(3) A felügyelő bizottság titkárságának vezetője a fb elnökének irányításával végzi munkáját.

10. §

Az ülésekről szóló közlemények

(1) Az fb – a jelen ügyrend 8. §-ában foglalt titoktartási kötelezettség betartásával – közlemény formájában vagy más módon üléséről a nyilvánosságot tájékoztathatja. A közlemény szövegét az fb hagyja jóvá.

(2) Az fb ellenkező tartalmú határozatának hiányában az ülésről szóló közlemény kiadására, illetőleg az ülésről a nyilvánosság más módon történő tájékoztatására az fb elnöke, illetve az általa felkért fb-tag jogosult. Az fb munkájáról szóló általános tájékoztatás joga bármelyik fb-tagot megilleti.

11. §

Záró rendelkezések

(1) A jelen ügyrend által nem szabályozott kérdésekben a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény, valamint a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény felügyelő bizottságra vonatkozó rendelkezései az irányadóak.

(2) Jelen ügyrendet a felügyelő bizottság a 2002. december 3-i ülésén állapította meg, és azt a részvénytulajdonost képviselő pénzügyminiszter az 1/2003. sz. részvényesi határozatával hagyta jóvá.

(3) A 2002. december 03-án megállapított ügyrend 2. § (2), (6) és (8) bekezdéseinek módosítását, valamint a 2. §-nak (9) és (10) bekezdésekkel, továbbá a 7. § (2) bekezdésének h) ponttal történő kiegészítését a felügyelő bizottság 2004. január 27-i ülésén fogadta el, amit a részvényes az 1/2004. számú részvényesi határozatával 2004. február 10-én hagyott jóvá.

A felügyelő bizottság munkaterve 2004. június – 2005. május

2004. június

1. A Logisztikai Központ egyes pályázatainak értékelése
2. Az fb-tagok közös beszámolója az Országgyűlésnek

2004. júliusban és augusztusban az fb nem tervez ülésezést

2004. szeptember

1. Az MNB I. félévi gazdálkodása
2. Az fb 2005. évi költségterve

2004. október

1. A 2005. évi pénzügyi tervezés előkészítése (tervezési módszerek, koncepció)
2. A belső szabályozás helyzete (az EU-tagságból eredő, valamint a közbeszerzéssel kapcsolatos belső szabálmódosítások)
3. A Bankjóléti Kft. végelszámolásának helyzete
4. Az MNB szponzorálási politikája

2004. november

1. Az MNB III. negyedéves gazdálkodása
2. Az MNB informatikai rendszerének biztonsága
3. Az MNB KBER-tagságával összefüggő egyes kérdések (a csatlakozás humán-erőforrás igénye az esetleg szükségessé váló szervezeti változtatások és a költséggazdálkodás szempontjából)
4. A Pénzjegynyomda Rt. jövője

2004. december

1. Az MNB bankbiztonsági rendszere
2. Az MNB 2005. évi pénzügyi terve (különös tekintettel a bér-gazdálkodásra és az ÁSZ észrevételeire a teljesítményértékelési rendszer működésével kapcsolatban)
3. A belső ellenőrzés 2005. évi munkatervének elfogadása

2005. január

1. A Logisztikai Központ beruházás megvalósulása különösen a közbeszerzési törvényben foglaltakra tekintettel
2. Az MNB humánkockázat-kezelési rendszere (a vonatkozó szabályzatban foglaltak érvényesülése, gyakorlati tapasztalatok)
3. A belső ellenőrzés 2004. évi beszámolója

2005. február

1. Előzetes információk a 2004. évi gazdálkodásról (az MNB 2004. évi előzetes mérlege és eredménykimutatása alapján)
2. Az MNB peres ügyeinek áttekintése
3. Az emberierőforrás-gazdálkodás helyzete

2005. március

1. A beruházási és működési költségterv teljesülése
2. Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó vállalkozások gazdálkodása
3. Az MNB informatikai rendszerének működése az EU-tagság tükrében
4. A közbeszerzési törvény alkalmazásának tapasztalatai a Közbeszerzési önálló osztály munkája alapján

2005. április

1. Az MNB 2004. évi mérlege és eredménykimutatása
2. A bank 2005. I. negyedéves gazdálkodása
3. Az fb jelentése a közgyűlés részére

2005. május

1. A következő időszakra szóló fb-munkaterv elfogadása
2. A Látogatóközpont működésének tapasztalatai (a működtetés költségei, látogatottság stb.)
3. Az fb 2004. évi közös beszámolója az Országgyűlésnek (első olvasatban)

Az fb munkaterve folyamatosan kiegészül a belső ellenőrzés egyes, az fb által kiválasztott vizsgálati jelentéseivel, valamint az Ellenőrzési főosztálynak az ellenőrzési munkaterv megvalósulásáról szóló havi tájékoztatóival.

Az MNB mérlegéről készülő időközi jelentéseket az fb esetenként megtárgyalja a negyedévenként esedékes napirend mellett.

Az fb elnöke valamennyi ülésen szóbeli tájékoztatást ad az igazgatóság üléseiről, a két ülés között végzett tevékenységekről.

**A beszámolási időszak alatt megtartott felügyelő bizottsági
ülések időpontjai,
valamint a megtárgyalt napirendi pontok**

2004. szeptember 7.

1. Az MNB I. félévi gazdálkodása
2. Az fb 2005. évi költségterve
3. Belső ellenőrzési jelentés megtárgyalása – „Szállító és költségkönyvelés vizsgálata” (24/2004. sz. vizsgálat)
4. Az MNB szponzorálási politikája

2004. október 19.

1. A 2005. évi pénzügyi tervezés előkészítése (tervezési módszerek, koncepció)
2. Az MNB véleménye az egykori NDK párt- és tömegszervezeti vagyon esetleges magyarországi vonatkozásainak ügyében az MNB-hez érkezett megkeresésekről
3. Javaslat az Ellenőrzési főosztályt érintő szervezeti intézkedésre
4. A Bankjóléti Kft. végelszámolásának helyzete
5. A belső szabályozás helyzete (az EU-tagságból eredő, valamint a közbeszerzéssel kapcsolatos belső szabálmódosítások)

2004. november 16.

1. Az MNB informatikai rendszerének biztonsága
2. „A vírusvédelmi rendszer vizsgálata” című, 36/2004. sz. belső ellenőrzési jelentés megtárgyalása
3. Az MNB KBER-tagságával összefüggő egyes kérdések (a csatlakozás humán erőforrás igénye, az esetleg szükségessé váló szervezeti változtatások és a költséggazdálkodás szempontjából)
4. Az MNB III. negyedéves gazdálkodása
5. Előzetes állásfoglalás az Ellenőrzési főosztály 2005. évi munkaterv tervezetéről

2004. december 14.

1. Az MNB bankbiztonsági rendszere
2. A Pénzjegynyomda Rt. jövője
3. A belső ellenőrzés 2005. évi munkatervének elfogadása
4. Belső ellenőrzési jelentés megtárgyalása
5. Tárgyi eszköz- és készletgazdálkodás (48/2004.)

2005. január 25.

1. a) Az MNB 2005. évi pénzügyi terve
b) „A beruházási és működési költségterv összeállításának felülvizsgálata” című 53/2004. sz. belső ellenőrzési jelentés
2. Az MNB humánkockázat-kezelési rendszere (a vonatkozó szabályzatban foglaltak érvényesülése, gyakorlati tapasztalatok)
3. A belső ellenőrzés 2004. évi beszámolója

2005. február 22.

1. A pénzügyminiszter levele alkotmánybírósági beadvány elkészítéséhez nyújtott jegybanki „technikai segítség” ügyében
2. Előzetes információk a 2004. évi gazdálkodásról (az MNB 2004. évi előzetes mérlege és eredménykimutatása alapján)
3. Belső ellenőrzési jelentés megtárgyalása
A teljesítménymenedzsment rendszer működtetése (1/2005.)

2005. március 22.

1. Az MNB peres ügyeinek áttekintése
2. Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó vállalkozások gazdálkodása
3. a) A közbeszerzési törvény alkalmazásának tapasztalatai a Közbeszerzési önálló osztály munkája alapján
b) „A közbeszerzés gyakorlata a Magyar Nemzeti Banknál” című 6/2005. sz. belső ellenőrzési jelentés
4. Az MNB informatikai rendszerének működése az EU-tagság tükrében
5. Válasz a pénzügyminiszter levelére

2005. április 12.

1. „Jogi szakértések, tanácsadások” megnevezésű költségnem 2004. évi előirányzata összegének túllépése
2. MNB 2004. évi mérlege és eredménykimutatása
3. Az fb jelentése a közgyűlés részére

2005. május 24.

1. Belső ellenőrzési jelentés megtárgyalása – A Logisztikai Központ beruházás megvalósulása, különösen a közbeszerzési törvényben foglaltakra tekintettel (18/2005. sz. vizsgálati jelentés)
2. A Látogatóközpont működésének tapasztalatai (a működtetés költségei, látogatottság stb.)
3. A bank 2005. I. negyedéves gazdálkodása
4. A következő időszakra szóló fb-munkaterv elfogadása
5. Az fb 2004. évi közös beszámolója az Országgyűlésnek (első olvasatban)
6. Az Ellenőrzési főosztály 2005. évi munkatervének módosítása

A felügyelő bizottság munkaterve 2005. június – 2006. június

2005. június

1. Az fb közös beszámolója az Országgyűlésnek (elfogadás)
2. Belső ellenőrzési jelentés megtárgyalása – Az SAP-rendszer informatikai auditálása

2005. júliusban és augusztusban az fb nem tervez ülésezést

2005. szeptember

1. Az MNB I. félévi gazdálkodása
2. Az fb 2006. évi költségterve
3. Az auditor által 2005-ben írt Vezetői Levélben jelzett észrevételek hasznosítása
4. A felelős vállalatirányítás elveinek érvényesülése az MNB-ben
5. A Pénzjegynyomda Rt. stratégiája

2005. október

1. A 2006. évi pénzügyi tervezés előkészítése (tervezési módszerek, koncepció)
2. Az EKB-hoz történt kiutazások költségeinek elemzése a költségtakarékosság érvényesülése szempontjából, a KBER-hez való csatlakozás óta eltelt időszakban
3. Az MNB szponzorálási tevékenysége, az alapítványokra vonatkozó igazgatósági határozat végrehajtásának helyzete
4. A Látogatóközpont működésének költségei, a hétvégi nyitva tartás lehetőségei

2005. november

1. Az MNB III. negyedéves gazdálkodása
2. Az MNB informatikai stratégiája és a megvalósítás kezdeti tapasztalatai
3. Előzetes állásfoglalás az Ellenőrzési főosztály 2006. évi munkatervéről

2005. december

1. Az MNB humánkockázat-kezelési rendszerének működése (a szabályzatban foglaltak érvényesülése)
2. A Bankjóléti Kft. végelszámolásának helyzete
3. A belső ellenőrzés 2006. évi munkatervének elfogadása

2006. január

1. Az MNB 2006. évi pénzügyi terve
2. Az MNB kutatási és publikációs tevékenységének (ideértve az EKB kutatási projektjeiben való közreműködést is) költségei
3. A belső ellenőrzés 2005. évi beszámolója

2006. február

1. Előzetes információk a 2005. évi gazdálkodásról (az MNB 2005. évi előzetes mérlege és eredménykimutatása alapján)
2. Az emberierőforrás-gazdálkodás helyzete
3. Az MNB peres ügyeinek áttekintése

2006. március

1. Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó vállalkozások gazdálkodása
2. A közbeszerzési törvény előírásainak érvényesülése az MNB-ben
3. Az őrzési feladatok részbeni kiszervezésének pénzügyi hatásai

2006. április

1. Az MNB 2005. évi mérlege és eredménykimutatása
2. a) A Logisztikai Központ beruházás megvalósulásának helyzete
b) A Kreatív 2000 Kft.-vel kötött lebonyolítói szerződés teljesítésének eddigi tapasztalatai
3. Az fb jelentése a közgyűlés részére

2006. május

1. A Pénzjegynyomda Rt. vezetőinek beszámolója a vállalat gazdálkodásáról és a stratégiai célok megvalósulásáról
2. Az fb közös beszámolója az Országgyűlésnek (első olvasatban)
3. A bank 2006. I. negyedéves gazdálkodása

2006. június

1. Az fb közös beszámolója az Országgyűlésnek (elfogadás)
2. Az átadás-átvételre való felkészülés

Az fb munkaterve folyamatosan kiegészül a belső ellenőrzés egyes, az fb által kiválasztott vizsgálati jelentéseivel, valamint az Ellenőrzési főosztálynak az ellenőrzési munkaterv megvalósulásáról szóló havi tájékoztatóival.

Az MNB mérlegéről készülő időközi jelentéseket az fb esetenként megtárgyalja a negyedévenként esedékes napirend mellett.

Az fb elnöke valamennyi ülésen szóbeli tájékoztatást ad az igazgatóság üléseiről, a két ülés között végzett tevékenységekről.

Tekintettel a 2006. évi országgyűlési választásokra és az fb mandátumának azt követő megszűnésére, a 2006 júniusát követő időszakra munkaterv nem készül.

A beszámolási időszakban végzett belső ellenőrzési vizsgálatok témái

1. MPE-HNR rendszer vizsgálata (22/2004.)
2. Adósságcseré keretében a Magyar Államnak nyújtott devizahitel (23/2004.)
3. Szállító- és költségkönyvelés vizsgálata (24/2004.)
4. Bérszámfejtés folyamata (25/2004.)
5. Az Euclid rendszer informatikai vizsgálata – utóvizsgálat (26/2004.)
6. Bankjegy- és éremgyűjtemény (27/2004.)
7. Magyar Pénzverő Rt. telephelyén tárolt nemesfémek mennyiségének ellenőrzése (29/2004.)
8. Fizetési Mérleg adatbázis vizsgálata (30/2004.)
9. Az MNB számviteli politikájának kialakítása (31/2004.)
10. Az értéktári rendszer (32/2004.)
11. A Magyar Pénzverő Rt. telephelyén tárolt nemesfémek mennyiségének ellenőrzéséről (34/2004.)
12. Az MNB beszerzési pályázatainak felülvizsgálata tárgyában készített 49/2003. számú jelentés utóvizsgálata (35/2004.)
13. A vírusvédelmi rendszer vizsgálata (36/2004.)
14. A Főpénztári önálló osztály Forgalmi II. értéktár forgalmi bankjegykészleteinek átadás-átvétele során megállapított hiány kivizsgálása tárgyában készített 5/2004. sz. jelentés utóvizsgálata (38/2004.)
15. Postai elszámolásforgalmi ügyletek (39/2004.)
16. Az MNB hosszú távú adósságkezelésének informatikai vizsgálata – utóvizsgálat (40/2004.)
17. A kétes, illetve befagyott követelések mobilizálása, valamint annak előkészítése tárgyában készített 3/2004. számú jelentés utóvizsgálata (41/2004.)
18. Az MNB adó- és járulékbevallásainak elkészítése, az adóelszámolások pénzügyi teljesítése tárgyában készített 14/2004. számú jelentés utóvizsgálata (42/2004.)
19. Az MNB mérlegének és eredménykimutatásának elkészítése (43/2004.)
20. Külső kommunikáció/információs szolgáltatás tárgyában végzett 33/2003. számú jelentés utóvizsgálata (44/2004.)
21. Biztonsági mentések rendszere (45/2004.)
22. Tárgyi eszköz- és készletgazdálkodás (48/2004.)
23. A védelmi célú készpénzkészlet 2004. évi leltározása (49/2004.)
24. Az üzletkötői rendszer (Kondor +) és környezetének informatikai vizsgálata – utóvizsgálat (50/2004.)
25. A Számítástechnikai főosztály tevékenységének és folyamatainak átfogó vizsgálata tárgyában készített 35/2003. számú jelentés utóvizsgálata (52/2004.)
26. A beruházási és működési költségterv összeállításának felülvizsgálata (53/2004.)
27. A bel- és külföldi kiküldetések tárgyában készített 8/2004. számú jelentés utóvizsgálata (54/2004.)
28. Magyar Pénzverő Rt. telephelyén tárolt nemesfémek mennyiségének ellenőrzése (55/2004.)
29. A bérszámfejtés folyamata tárgyában készített 25/2004. számú jelentés utóvizsgálata (56/2004.)
30. Teljesítménymenedzsment-rendszer működtetése (01/2005.)

31. ESCB-Net informatikai biztonságának szabályozottsága (3/2005.)
32. Bankjegyek és érmék szállítása (4/2005.)
33. Pénzügyi keretek felhasználásának figyelemmel kísérése tárgyában készített 48/2003. számú jelentés utóvizsgálata (5/2005.)
34. A közbeszerzés gyakorlata a Magyar Nemzeti Banknál (6/2005.)
35. Magyar Pénzverő Rt. telephelyén tárolt nemesfémek mennyiségének ellenőrzése (7/2005.)
36. Az MNB valuta- és devizaárfolyam jegyzésének és hivatalos közzététele informatikai támogatásának utóvizsgálata (8/2005.)
37. Jegybanki ellenőrzés (9/2005.)
38. A SWIFT Alliance kapcsolat informatikai utóvizsgálata (11/2005.)
39. SAP Bázis modul vizsgálata (12/2005.)
40. A Viber egyenleg nyilvántartó rendszer (CAS) utóvizsgálata (13/2005.)
41. Külső kommunikáció/információs szolgáltatás vizsgálati tárgyában készített 33/2003. számú és 44/2004. számú jelentések utóvizsgálata (14/2005.)
42. Cebamail rendszer informatikai vizsgálata (17/2005.)
43. A Logisztikai Központ beruházás megvalósulása, különösen a közbeszerzési törvényben foglaltakra tekintettel (18/2005.)
44. Adósságcsere keretében a Magyar Államnak nyújtott devizahitel tárgyában készített 23/2004. számú jelentés utóvizsgálata (22/2005.)
45. A számítástechnika fizikai- és hálózatfelügyeleti biztonságának utóvizsgálata (25/2005.)

A Magyar Nemzeti Bank 2005. évi működési költségeinek pénzügyi terve

M e g n e v e z é s		Érték		
		2004.	2005.	Index
		millió forintban		%
1000	Személyi költségek	9 268,9	9 650,7	104,1
	1010 Bérek	3 692,1	3 820,8	103,5
	1020 Jutalom	1 850,3	1 889,4	102,1
	1030 Végkielégítések, felmentési pénzek	112,7	202,3	179,5
	1040 Járulékok	2 142,7	2 223,3	103,8
	1050 Oktatás	171,0	182,7	106,8
	1060 Választható béren kívüli juttatások	410,5	416,2	101,4
	1070 Alapjuttatások és jóléti költségek	842,5	864,4	102,6
	1080 Hirdetési költségek, tanácsadói díjak	47,1	51,6	109,6
2000	IT költségek	1 304,2	1 334,8	102,4
	2010 Hardver- és telekommunikációs eszközök	259,1	240,3	92,7
	2020 Szoftverek	505,3	565,7	112,0
	2030 Adatátviteli díjak	135,3	133,4	98,6
	2040 Hírszolgálati díjak	269,4	254,8	94,6
	2050 Tanácsadói díjak	135,1	140,6	104,1
3000	Üzemeltetési költségek	1 554,9	1 668,9	107,3
	3010 Ingatlan költségek	967,6	1 060,6	109,6
	3011 Közüzemeli költségek	145,8	179,5	123,1
	3012 Bérleti díjak	134,5	134,6	100,1
	3013 Anyag- és karbantartási költségek	550,2	540,2	98,2
	3014 Bankbiztonsági költségek	137,1	206,3	150,5
	3020 Emissziós gépek, berendezések	93,7	85,1	90,8
	3030 Egyéb gépek, tárgyi eszközök	80,5	87,3	108,5
	3040 Járművek	46,7	52,5	112,4
	3041 Anyag- és karbantartási költségek	35,3	40,0	113,3
	3042 Adó, biztosítás	11,4	12,5	109,7
	3050 Telefon, posta	141,7	151,2	106,7
	3060 Pénzszállítás	40,9	33,1	80,9
	3070 Nyomtatvány	14,0	5,1	36,4
	3080 Irodaszer és egyéb adminisztrációs anyag	33,6	34,5	102,7
	3090 Vagyonbiztosítás	10,1	10,2	101,0
	3100 Tanácsadói díjak	1,3	31,2	2400,0
	3110 Egyéb költségek	124,8	118,1	94,6
4000	Értékcsökkenés	1 534,9	1 874,0	122,1

M e g n e v e z é s	Érték		
	2004.	2005.	Index
	millió forintban		%
4010 Tárgyi eszközök	1 013,6	1 166,7	115,1
4011 Ingatlanok	217,6	227,6	104,6
4012 Egyéb tárgyi eszközök	796,0	939,1	118,0
4020 Immateriális javak	521,3	707,3	135,7
5000 Egyéb költségek	1 221,4	980,6	80,3
5010 Hatósági díjak	0,9	0,9	100,0
5020 Tagsági díjak	19,3	29,4	152,3
5030 Jogi költségek	25,0	30,0	120,0
5040 Audit	41,8	42,0	100,5
5050 Közgazdasági tanácsadás, adatvásárlás	328,5	142,2	43,3
5060 Kommunikáció	216,0	200,7	92,9
5070 Újság, szakkönyv	72,7	81,4	112,0
5080 Reprezentáció	67,5	78,0	115,6
5090 Kiküldetési költségek	342,9	269,6	78,6
5091 Külföldi kiküldetési költségek	334,1	260,4	77,9
5092 Belföldi kiküldetési költségek	8,8	9,2	104,6
5100 Külképviseltek	33,5	13,3	39,7
5110 Egyéb vegyes költségek	73,3	93,1	127,0
6000 Átvezetések	-231,2	-72,3	31,3
7000 Költségek összesen	14 653,1	15 436,7	105,4
8000 Központi tartalék	219,8	231,5	105,3
9000 Költségek főösszege	14 872,9	15 668,2	105,4

A Magyar Nemzeti Bank 2005. évi beruházásainak pénzügyi terve

Beruházás típusa		2004. évről áthúzódó	2005. évre elfogadásra javasolt új igény	2005. év összesen
		millió forintban		
1.	Információtechnológia	111,5	1 801,5	1 913,0
1.1	Infrastruktúra korszerűsítése	31,2	1 102,9	1 134,1
1.1.1	Hardver	0,0	181,7	181,7
1.1.1.1	Felhasználói oldali eszközök cseréje	0,0	137,3	137,3
1.1.1.2	Szerver cseréje és bővítés	0,0	44,4	44,4
1.1.2	Szoftver	0,0	246,3	246,3
1.1.2.1	Felhasználói oldali szoftverek verzióváltása	0,0	90,3	90,3
1.1.2.2	SZT fejlesztői és üzemeltetői szoftver eszközök beszerzése	0,0	156,0	156,0
1.1.3	Lokális hálózat fejlesztése	0,0	233,5	233,5
1.1.4	Biztonsági infrastruktúra fejlesztése	0,0	31,4	31,4
1.1.5	EKB-hoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések	0,0	0,0	0,0
1.1.6	Infrastruktúrát érintő fejlesztési projektek	31,2	410,0	441,2
1.2	Integrált operatív rendszerek fejlesztési projektjei	59,5	117,2	176,7
1.2.1	Számviteli alrendszer	25,0	22,8	47,8
1.2.2	Üzletkötési és fizetési alrendszer	10,0	3,5	13,5
1.2.3	Ügyfélszámlavezetési alrendszer	24,5	32,9	57,4
1.2.4	Pénzforgalmi alrendszer	0,0	58,0	58,0
1.3	Jegybanki statisztikai rendszer fejlesztési projektjei	20,8	323,5	344,3
1.3.1	ISTAT rendszer kialakítása	20,8	308,5	329,3
1.3.2	Egyéb statisztikai fejlesztések	0,0	15,0	15,0
1.4	Ügyviteli folyamatok támogatása	0,0	257,9	257,9
1.4.1	Egyéb fejlesztések	0,0	257,9	257,9
2.	Pénzfeldolgozás	0,0	22,9	22,9
2.1	Pénzfeldolgozás eszközei	0,0	22,9	22,9
2.1.1	Pénzfeldolgozó nagygépek	0,0	6,9	6,9
2.1.2	Egyéb eszközök	0,0	16,0	16,0
3.	Ingatlanok	0,0	513,0	513,0
3.1	Kiemelt beruházások	0,0	161,0	161,0
3.1.1	Központi épületek	0,0	38,0	38,0
3.1.2	Stratégiai tároló	0,0	123,0	123,0
3.2	Gépészeti munkálatok	0,0	35,8	35,8
3.3	Irodai klímák cseréje	0,0	35,8	35,8
3.4	Technológiai klímák bővítése	0,0	0,0	0,0

Beruházás típusa		2004. évről áthúzódó	2005. évre elfogadásra javasolt új igény	2005. év összesen
		millió forintban		
3.3	Tűz- és vagyonvédelmi fejlesztések	0,0	178,3	178,3
3.3.1	Központi épületek videofigyelő rendszerei	0,0	36,2	36,2
3.3.2	Központi épületek tűz elleni védelme	0,0	84,0	84,0
3.3.3	Központi épületek mechanikai védelme	0,0	11,3	11,3
3.3.4	Központi épületek evakuációs rendszerei	0,0	0,0	0,0
3.3.5	Regionális emissziós központok védelmi rendszerei	0,0	46,8	46,8
3.4	Egyéb felújítások, átalakítások	0,0	137,9	137,9
3.4.1	Központi épületek építómesteri átalakítások, tervezések, kivitelezések	0,0	81,3	81,3
3.4.2	Központi épületek rendszerek átalakítása, bővítése, kialakítása	0,0	50,2	50,2
3.4.3	Regionális emissziós központok	0,0	6,4	6,4
4.	Gépjárműbeszerzés	0,0	58,1	58,1
5.	Emissziós, logisztikai és számítástechnikai központ	0,0	3 100,0	3 100,0
5.1	Előkészítő fázis	0,0	100,0	100,0
5.1.1	Előkészítő feladatok, tervezés, tereprendezés	0,0	100,0	100,0
5.2	Megvalósítási fázis	0,0	3 000,0	3 000,0
5.2.1	Építés, kivitelezés, lebonyolítás	0,0	3 000,0	3 000,0
6.	Egyéb tárgyi eszközök	0,0	201,9	201,9
6.1	Egyéb tárgyi eszközök pótlása, felújítása, bővítése	0,0	201,9	201,9
6.1.1	Irodatechnikai és kommunikációs eszközök	0,0	83,6	83,6
6.1.2	Egyéb tárgyi eszközök	0,0	118,3	118,3
B E R U H Á Z Á S O K Ö S S Z E S E N		111,5	5 697,4	5 808,9
7.	Központi tartalék			290,4
B E R U H Á Z Á S O K F Ő Ö S S Z E G E		111,5	5 697,4	6 099,3

**Dr. Draskovics Tibor úrnak,
Pénzügyminiszter**

*Budapest
József Nádor tér 2-4.
1051*

Tisztelt Pénzügyminiszter Úr!

A 2005. február 1-jén kelt, az MNB Felügyelő bizottsága (a továbbiakban: fb) számára – az MNB függetlenségével össze nem férhető tevékenység esetleges folytatásának vizsgálatára vonatkozó – javaslatot tevő levelében foglaltakkal kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatom:

A fb az Ön javaslatának megfelelően – a lehetőségéhez képest mindenre kiterjedően – foglalkozott az ügygel.

Bár az MNB elnöke tájékoztatásul az fb elnökének is megküldte az ügyben készített, Önnek szóló válaszlevelét, Járai úr – az fb elnökének kérésére – egy másik levélben külön is tájékoztatta az fb-t az ügyről, melyet a jelen levelémhez 1. sz. mellékletként csatolok.

Az fb a soron következő ülésén (2005. 02. 22-én) önálló (az 1.) napirend keretében foglalkozott az ügygel, amelyen személyesen az MNB elnöke is részt vett. (Az ülésnek e napirendjéről készült jegyzőkönyvrész másolatát tájékoztatásul 2. sz. mellékletként szintén mellékelem.)

Az fb az ülésen a már említett levelek és az ügygel összefüggésbe hozható országgyűlési bizottsági és plenáris ülésekről készült jegyzőkönyv-részletek, valamint MNB közlemények, továbbá az ügygel kapcsolatban megjelent, illetőleg elhangzott sajtó- és média-hírek, végezetül pedig az MNB elnökének az fb ülésén a feltett kérdésekre adott válaszai alapján az esettel kapcsolatban a következőket rekonstruálta. Természetesen az fb az állásfoglalását kizárólag csak a különböző dokumentumokra, valamint az MNB elnöke által elmondottakra alapíthatta.

Az MNB elnökének szóbeli tájékoztatása szerint a két országgyűlési képviselőt (Varga Mihályt és dr. Hargitai Jánost, az Országgyűlés Költségvetési és pénzügyi bizottságának elnökét, illetőleg tagját) telefonon történt előzetes bejelentkezés és a kérésük alapján személyesen fogadta.

A megbeszélés során a két képviselő rákérdezett az MNB, illetőleg személy szerint az MNB elnökének a jegybank-törvény legutolsó (2004. decemberi) módosításával

kapcsolatos véleményére is. Járai úr ismertette is az MNB véleményét, amely ekkor már rég közismert volt, hiszen mind ő, mind az MNB ezt hangsúlyosan képviselte és kommunikálta a törvény parlamenti vitájának megkezdésétől fogva, ráadásul az MNB szakmai álláspontját tükröző dokumentumokat, valamint az EKB véleményét is a honlapján már korábban közzétette. Járai úr e beszélgetés végén – saját megfogalmazása szerint csupán udvariasságból – az előbb említett (az üggyel kapcsolatban az MNB honlapján közzétett) dokumentumokat át is adta a képviselőknek.

Az MNB elnöke az fb ülésén ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a dokumentumokat bármelyik parlamenti párt képviselőjének átadta volna, hiszen az átadott dokumentumokat az MNB honlapjáról bárki megismerhette, azokat bárki bármilyen célra szabadon felhasználhatta, illetőleg felhasználhatja.

Tekintettel arra, hogy a Fidesz-MPSZ-nek a jegybank-törvény módosításának parlamenti vitájában résztvevő képviselői (így a két, név szerint említett képviselő is) mind a bizottsági, mind a plenáris vitában többször kijelentették, hogy a törvényjavaslat elfogadása esetén Alkotmánybírósághoz fognak fordulni, ezért az MNB elnöke feltételezte, hogy a törvényt megtámadó alkotmánybírósági beadvány elkészítése során valószínűleg fel fogják használni az MNB szakmai érveit is. Járai úr egy későbbi (2005. január 25-i) sajtótájékoztatón újságírói kérdésre válaszolva emiatt is minősítette a fentiekben leírtakat "technikai segítségnyújtásnak".

Az MNB elnöke az fb-t arról is tájékoztatta, hogy a korábbi bejelentésükhöz híven az MNB is készült az elfogadott törvény megtámadására irányuló alkotmánybírósági beadvány elkészítésére és beadására, amely azonban a téli ünnepek és szabadságok miatt csak irreálisan későn (hetekkel a vitatott törvény kihirdetését követően) állt össze, ezért e szándékuktól – a közben beadásra került másik alkotmánybírósági beadványra is tekintettel – végül elálltak.

A napirend tárgyalása során elhangzottak alapján az MNB elnöke végül azt elismerte, hogy talán nem volt túl szerencsés az alkotmánybírósági beadvány elkészítéséhez való "technikai segítségnyújtásnak" nevezni a történeteket, mert így valóban félreérthetővé vált az eset, miközben semmi más nem történt, minthogy a képviselői jogállásról szóló törvény rendelkezésének megfelelően az országgyűlési képviselők kérdésére válaszolt, valamint az amúgy is publikus, az MNB-nek, valamint az EKB-nak az üggyel kapcsolatos, szakmai véleményét rögzítő dokumentumokat adta csak át.

Az fb felvetésére válaszolva azt Járai úr elismerte, hogy az MNB eddig nem tartotta szükségesnek olyan belső szabály megalkotását, amely azt szabályozná, hogy a jegybank a hozzá forduló országgyűlési képviselőket a megbízatásuk ellátásában hogyan és milyen információkkal köteles támogatni, abból kiindulva, hogy olyan információ nyilvánvalóan nem adható ki, amelynek kiadását valamelyik jogszabály tiltja. Az fb-ülésen kibontakozott vita során azonban kiderült, hogy a kérdést – az alábbiakban kifejtettek miatt – nem lehet ennyire egyszerűen elintézni.

A képviselői jogállásról szóló törvény a képviselői tisztség ellátásának támogatását szigorúan csak a képviselői megbízatás, a képviselői munka vonatkozásában írja elő kötelezettségként az állami szervek részére. Vagyis ez a támogatási kötelezettség már nem áll fenn akkor, ha a képviselő olyan feladatot lát el, ténykedést végez, amelyet nem csak országgyűlési képviselő, hanem bárki más is elláthat. Miután egy kihirdetett

törvénnyel szemben bárki jogosult alkotmánybírósági beadványt benyújtani, ezért egy ilyen beadvány elkészítéséhez nyújtott érdemi segítség, netán ennek szakmai kidolgozásában való részvétel már egyértelműen túlterjeszkedne a törvényben előírt támogatási kötelezettségen. Az MNB elnöke a vitában elhangzott felvetések hatására megfontolandónak is tartotta a kérdés belső szabályozását.

Tisztelt Miniszter Úr!

Mint ahogy már hangsúlyoztam, az fb a hatáskörében eljárva a vizsgálata során csak a fellelhető dokumentumok, illetőleg a két parlamenti képviselő és a jegybank elnök részvételével lefolytatott személyes megbeszélés egyik résztvevőjének, vagyis az MNB elnökének írásos és szóbeli tájékoztatója alapján tudta az eset körülményeit rekonstruálni, amelykből az alábbi álláspontot alakította ki:

- Az MNB az alkotmánybírósági beadvány elkészítéséhez nyújtott "technikai segítséggel" az "MNB függetlenségével, illetve törvényben meghatározott feladataival össze nem férő tevékenységet" nem folytatott, ugyanis a rendelkezésünkre álló információk alapján nem állapítható meg, az MNB részt vett volna az alkotmánybírósági beadvány érdemi kidolgozásában. Az érdemi segítségnyújtás ténye még akkor sem állapítható meg, ha az MNB elnökének kritikai véleményét, valamint a jegybank nyilvános szakmai anyagait az előkészítés során nagy valószínűséggel felhasználták.
- Ugyanakkor megállapítható, hogy félreértésre adhatott alapot az, hogy az MNB elnöke, illetőleg szóvivője „technikai segítségnyújtásnak” minősítette a jegybank-törvény utolsó módosításával kapcsolatos, az MNB-nek a jegybank honlapjáról mindenki által megismerhető szakmai álláspontját, a jogszabályok ütközését és az EKB véleményét tartalmazó dokumentumok ismertetését, valamint átadását.
- Az fb javasolja, hogy egy belső utasításban szabályozásra kerüljön az a kérdés, hogy az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló törvényben megfogalmazott, a képviselői tisztség ellátásának támogatására vonatkozó kötelezettségnek az MNB mennyiben és hogyan köteles eleget tenni.

Tisztelt Miniszter Úr!

Tájékoztatásul közlöm, hogy az fb a fentiekben ismertetett állásfoglalását – melyet tájékoztatásul az MNB elnökének is eljuttattunk – egyhangúlag hozta meg,

A fentiek alapján tisztelettel kérem az fb nevében is tett tájékoztatásom szíves tudomásulvételét.

Budapest, 2005. március 25.

Tisztelettel:

Akar László
az MNB fb elnöke s.k.